

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hora 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hora 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasabos postit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szombat, május 4.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Segítő pénztárak.**
- A kínai kártérítés.**
- Aradmegye közgyűlése.**
- Hogyan dolgoznak a jezsuiták?**
- A jegyzői egyesület közgyűlése.**
- Egy színésznő balesete.**
- Választások Csanádmegyében.**
- Rablógyilkos csendőrök Aradmegyében.**
- Vadnay Andor meghalt.**
- Egy plébános botrányai.**
- Megmérgezett kutak.**
- A díszkard.**
- Tárca: Boglár.** Irta: Lovik Károly.
- Csarnok: A jubileum elmarad.** Irta: Sas Ede.

Segítő pénztárak.

— Sikkasztások. —

Arad, május 3.

Mindennap felfedeződik legalább is egy sikkasztás, vagy másfajta panama. S ha valamennyit fölfedeznék, ami lapang, amit még az ugynevezett fölügyelet tehetetlenségének és kötelességmulasztásának homálya takar, egyszerre kevés volna Magyarországra a vizsgálóbíró és új korosztályokat kellene beszélni a nyomozó közegekből.

Ennek az oka pedig az hogy a pénzkézeltés körül hagyományosan elmulasztják nálunk a fölügyelet gondosságát, rendszerességét és fontosságát azok, akiknek ez hivatásuk és kötelességük lenne. Es áll ez egyaránt a pénzintézetek egy részénél és a közpénztárak egy részénél, vagy talán azt is mondhatjuk itt, ami igazán megdöbbentő: nagyobb részénél.

Uj meg uj szomorú esetek igazolják ezt nap-nap után és éppenséggel nem meglepő dolog, mert hiszen mindennapra jut belőlük egy-kettő. Ilyen legutóbb a szegedi kerületi betegsegélyző pénztár esete, ahol a munkások keserves filléreit kezelik és ahol tiz esztendő óta nem tartotta meg a hatóság a törvényben rábizott ellenőrzést.

Messzemenő jogkört biztosít a törvény ezen ellenőrzés teljesítésére az iparhatóságnak, melyet feljogosít, hogy a pénztár könyveit, számadásait, levelezéseit és a többi irományait bármikor megtekintse, hogy amennyiben annak szüksége fennforogna, a pénztár kezelését, az alapszabályszerű kötelességüket nem teljesítő pénztári közegek, vagy a pénztár költségére saját közegei által ellenőriztetheti.

Megadja ez a szakasz az iparhatóságnak a jogot, hogy a pénztárakhoz bizonyos közegeket ki is nevezhessen, de vésszont kötelességül szabja, hogy a pénztári kezelésben tapasztalt rendetlenség vagy visszaélés esetében az iparhatóság a kereskedelemügyi miniszternek, és a mennyiben büntett vagy vétség jelenségei forognának fönn, az illetékes bíróságnak azonnal jelentést tenni tartozik.

Nos, igen sok szomorú eset hatása alatt megdöbbenve kérdezzük, de kérdeztük ezt már évek előtt és ismételve, mielőtt még visszaélés jelenségei látszottak volna, vajjon teljesítették-e az iparható-

ságok ezt a kötelességet? A válasz pedig nem igenlő és nem megnyugtató.

Nem ok nélkül való, hogy az érdekelt közönség oly régóta, szinte kezdettől fogva sürgeti a mindössze tiz éves betegsegélyezési törvény módosítását és a felügyelet, az ellenőrzés oly megoldását, mely elvonná azt a sokféleképpen agyonterhelt rendőr- és illetőleg iparhatóságok köréből.

Ez azonban nem mentségük az iparhatóságoknak, hogy eddig is, a törvény módosítása előtt is egyszerűen eldobja a felügyelet és ellenőrzés gondját és a miniszterium rendeletét, vagyis kedélyesen lerázza a fontos kötelesség teljesítését egészen addig, mikor már nem a jóléti intézmény felügyeletére hivatott iparhatóságnak van többé szerepe, hanem a nyomozást teljesítő rendőrségnek.

Szégyzenletes példája ez is annak az általános magyar közigazgatási nyomorúságnak, hogy a közpénzre nem vigyáznak.

Valóságosan nevelődnek így a lelkiismeretlen pénztárkezelők. Nevelődnek a teljes biztonságban, melyet nyújt nekik az avitikus nemtörődömség. Ezer, tizezer intő példát tárgyaltak már le nagy nyilvánossággal a fenytő bíróságok, de a tunyaságban konzervatív urak nem okulnak és nem akarnak okulni, hiába kötelezi őket erre maga a törvény.

És azért jegyzi fel a napi krónika minden nap az egy-két új esetét közpénzek elkezeléséről, melyekre nem vigyáznak.

TÁRCA.

Boglár.

Irta: Lovik Károly.

Az alábbi történetet egy öreg agarász barátom mondta el nekem: én csak kiszíneztem. — Az öreg ur abból a fajtából való, amely anno 50—60 a szandai gyöpn, sub titulo agarászat, — az ország sorsát intézte, s így története szavahihetőségében nem kételkedem.

A zsámboki lapályon két lovas alak poroszkál. Dél óta járják már a buckákkal teli épített homokot, amelyet csak itt-ott szakít meg egy-egy hirtelen támadt nádas vagy káborította locsogó. Se égen, se földön élő embert nem látni. — Olykor a forró levegőn végiguszik egy hazatérő gólya, vagy óvatos tuzok, néha a szellő szisszenése hallszik s a buckák felől forgószél közeledik, egyebet aztán nem látni, még szélfogót se. Amint a két lovas előre haladt, a homok egyre kevesebb lesz és a tócsa több. Sovány fű is kerekedik, amely némely helyütt nedvesen csillog, másutt azonban pirosra sült. Ilyen helyen a gyöp alatt mélység tátong: a ló patája mintha pincebolt fölött járna, úgy dübörög.

Alkonyodik, a lovasok megállapodnak. Templomdülőhöz értek, amelynek ódon, fekete pillére szomorúan állja az idő morzsolását. Haj-

dan apátság volt, ma legfeljebb a komor pusztai sas éjjeli szállása. A két vándor közül az idősebbik — egy tapasztalt, napbarnította csikós — leszáll és körülnéz a földön. A másik, egy tizenhétéstendős, izmos urigyerek még a nyeregben marad és a lehunyó nap tűzőzónától kápráztatja meg szemét. Mindkettőjük vállán karabély lóg, az urfi nyeregkapájában még pisztolycső is csillog. Az öreg csikós lassan a nádas felé kuszik, aztán szemügyre vesz egy csomó összetaposott vizibuzogányt.

— Ez az, urfi — dörmög csendesesen. — Itt a Kócsag Ferkó pitykéje.

Ugy volt, hogy Kócsag Ferkó hajnalban erre jött meg a Tisza mellől és a templomdülőnél megpillantotta a Boglárt. Azonnal sarkantyuba kapta sárgáját és lóhalálban vágta be a méneshez. Ló és lovas merő izzadság és félelem volt, a sárga azóta se evett semmit. A csikóslegény aztán elmondta, hogy Boglárral találkozott. Csak annyi bátorsága volt, hogy egy pitykét hajtson el, amiről majd az urfi megtalálja a nyomot. U nem vállalkozik azonban rá, hogy az utat megmutassa, helyén van a szive, de az ördöggel nem cimborál.

Mi volt Boglár? El kell mondani néhány szóval.

Nyolc esztendeje történt, hogy a csikósok pompás fekete mént törték be hátaslónak. Magas, apró fejű, kos orru jószág volt, szárazlábu, széles csontu paripa. A legszilajabb mén volt, nem türt hátán lovas. Eppen ez kellett

a nemzeti urnak. Bevitette városi rájcsurjába, maga tanította a longe-on, maga törte meg a kappcámmal s fél esztendő alatt Bogláról gyönyörű vadászparipa nevelődött. De tévedés azt hinni, hogy az ilyen jószág megfélemedezték arról, ami a véreben forr. A lónak nagy az emlékezőtehetsége, még azt a helyet sem felejt el, ahol egyszer verést kapott, nemhogy a lelket tagadná meg. Boglár várt, ahogy a vérbosszu emberei várni tudnak. Mikor azután dalmáló lett belőle és a nemzeti asszony vadászni ment vele, hirtelen kitért belőle a mustang, vadul, behunyott szemmel rohant neki egy kiaszott medernek, levetette és agyontipporta lovasát, aztán fölgorva, elrohant az Alföld végtelenségébe. Azóta nem lehetett megfogni. Vad-ló lett belőle, amilyen Ukriában ma is ezer meg ezer van: nappal nem mutatkozott, nádasban és bozótokban élt, éjjel legelészett és patájával védelmezte magát ember, állat ellen. Néha éjszaka egy-egy csikós megpillantotta, amint fölemelt fejjel, fuvó orrlyukkal vágatott el a rónaságban, amelynek rejtekhelyeit farkasként ismerte. Szőre bozontos volt, sörényét talán valami ordas tépázta meg: szörnyű rémként élt a csikósok emlékében. Azt mondták róla, hogy táltos, amelynek bűvös hatalma van, s ha valakit megmar, az huszonnégy óra alatt vesztetten hal meg.

A nemzeti ur eltemette feleségét és sokáig szomorkodott utána. Megparancsolta, ha valaki meglátja Boglárt, az löjje le. De a csi-

POLITIKAI HIREK.

Összeférhetlenségi bizottság mai ülésének elején Papp Géza egy helyreigazító kijelentést tett. — Valótlan — ugymond — néhány lapnak az a hirtelensége, mintha ő a junktim indítványát előzőleg Szilágyi Dtszóval közölte volna. Az indítvány saját külön álláspontja.

A bizottság azután az eljárási részt tárgyalta. Végül a miniszterelnök indítványára kimondta, hogy hétfőn hitelesítő ülést tart, továbbá még ugyanaz nap a Ház elé terjeszti a javaslatot.

A kínai kártérítés.

(Mik az ára a háborúnak?)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 3.

A kínaiakat erősen a sarokba szorították a hatalmak. Most hogy a háboru már végnapjait éli, a kártérítésen gondolkozik minden hatalmasság minden diplomatája.

Hogy mennyi legyen a kártérítés, abban szépen megegyeztek, sok száz milliót vetve ki Kínára. A fődolog azonban az, hogy miként és főleg miből fizessék a kárt a copfos kulik, meg a véreskezű bokszerek.

Azonban már ebben is kezdenek megállapodásra jutni a hatalmak. Erre vonatkozó távirataink a következők:

A német, angol, francia és japán követekből álló bizottság ma adta át jelentését a többi követnek a kártérítések kérdéséről: A jelentés azt mondja: Minthogy igen valószínű, hogy Kína a maga pénzforrásaiból nem tudja előteremteni a követelt 65 millió fontnyi kártérítést, a következő négy mód kínálkozik a kártérítési összeg megszerzésére:

1. Kína kölcsönt vesz fel a hatalmasságok garanciája nélkül. Ez a kölcsön tönkre tenné Kínát.

2. Kína kölcsönt vesz fel az összes hatalmasságok garanciája mellett.

3. A hatalmasságoknak kínai bondokat adnak kártérítési követelésük erejéig. A kötvények meghatározott időben váltandók be. Minthogy a kötvények kamatoznak, biztosítékul szolgálhatnak a belföldi kölcsönre nézve.

4. Végül évi részletekben fizethető a kártérítés, a mi azonban azzal a hátránnyal járna, hogy a fizetési határidőt tulságosan bosszura nyujthatja.

Az említett bizottság elhatározta, hogy a négy módozat fölött való döntést az egyes hatalmasságok kormányaira bizza. A bizottság egyhangulag ajánlja, hogy a kártérítési követelések biztosítására a következő négy bevételi forrást használják fel:

1. A tengeri vámokat, a melyek már külföldi igazgatás alatt vannak.

2. A vámtételeknek az érték 5%-ával való emelését, a mi, az ópiumot figyelmen kívül hagyva, 2 $\frac{1}{2}$ —3 $\frac{1}{2}$ millió taelt eredményezne.

3. A belföldi vámok alárendelése a belföldi vámok igazgatóságának, a minek révén évenként 3—10 millió tael nyerhető.

4. Vámok szedését eddig vámmentesen behozott áruk után, így liszt, vaj, sajt, külföldi ruhaneműek és szesz után.

Ebből a négy forrásból a bizottság véleménye szerint évenként legalább 5 $\frac{1}{2}$ millió tael és legföljebb 15 millió tael nyerhető. Azonkívül a bizottság, de nem egyhangú határozat alapján, még külön javaslatokat tesz a bevételek emelésére vagy a kezelési költségek csökkentésére nézve. A bizottság tagjai úgy vélekednek, hogy sem a földadóhoz, sem a likkínadókhoz nem szabad nyulni. A követek, az angol, az amerikai és a japán kivételével, mind úgy vélekednek, hogy a tengeri vámokat azonnal az áruk értékének 10%-ára kell emelni. A követek a bizottság jelentését, a mely a kapott információk nem egészen helyes értelmezésén alapszik, elküldték kormányaiknak döntés végett.

TÁVIRATOK.

A harmas-szövetség.

Róma, május 3. A „Fanfulla“ azt írja, hogy a harmas-szövetség hallgatag módra, vagyis olyképen fog megújítani, hogy a mostani periódus lejártá után csak mindig egy-egy évre fog meghosszabbíttatni. — Ugyanis van a szövetségnek egy paragrafusa, mely az illetően való megújítást is lehetővé teszi.

kós nem lő a lóra: a paripa szent jószág, amint szent a föld, amely kenyeret ad. Aki lovat megöl, annak kísértete lesz az állat, eljön az ágyához, a fülébe nyerit és végül a pokolba hurcolja. De ha akkor nem volt, aki megöszölje a nemzetes asszonyt, idővel mégis akadt ember, az urfi volt, — a nemzetes asszony egyetlen fia, drága virágszála. A gyerekeMBER felnövekedvén és hazakerülve a gimnáziumból, rég elhatározta, hogy nem nyugszik addig, míg Boglárt el nem pusztítja. Két hónapja várt már a ménesben, hogy a vadló valahol előbukkan s most, hogy Kócsag Ferkó a hírt meghozta, azonnal nyeregbe szállt s kiment az iharosi apátságához. Az egész ménesben csak egy ember volt, aki vele mert volna menni: az öreg Garas, az is inkább azért, mert jobban féltette a kis urát, mint a maga ócska irháját.

Most is megállapodván, még egyszer arra kérte a fiatal urát, hogy forduljanak vissza. Isten tudja, itt jár-e még Boglár, talán már a negyedik határban kóborolt el. Az éjszaka pedig veszedelmes a lép mellett, gyilkos gőzök szállnak kifelé és a farkasok éhesek. A gyerek dacosan ugrott le a lováról.

— Hallgass, — parancsolta kevélyen, — ha félsz, pusztulj haza!

Az öreg alázatosan húzta be nagy fejét. Leterítette a szűrt az apátság hajdani küszöbére és kikötötte a lovakat. Azok nyugtalanokodva nézegettek a homályba és nem kívánták a füvet. Garas megcsóválta a fejét és elment tőzöget keresni. Pár perc múlva néhány marék fekete földdel tért vissza: szél ellen rakta le

egy pillér mögé és míg a fiu a puskáját rendezte, hirtelen meggyújtotta.

— Minek az, öreg? — pattant fel a fiatal ember. — Mi akarod riasztani?

— Csak a szunyogok, urfi — mentegetőzött Garas, aztán a tűz felé fordulva, pár értelmetlen szót mormogott.

— Azonnal oltsd el! — kiáltott rá az ura. Garas eltaposta a lángot. Isten tudja miért gyújtott tüzet; talán csakugyan azért, hogy Boglárt elkergesse, vagy igazuk volna azoknak, akik azt írják, hogy az alföldön elvéte még akadtak tűzmadók? Annyi bizonyos, hogy Garas, aki a ménesben született, sohase látott várost, nemhogy templomot.

Csönd lett. A két lovas leült a földre és nyugodtan várakozott. Az égbolt egészen besötétedett, nagy alföldi csillagok gyultak ki rajta. Szellő sem járt s az egyetlen nesz, ami hallható, egy-egy béka cuppanása volt. A hold lassan emelkedett föl, de aztán felhő mögé bujt és csak gyér fényt vetett a romra, az aszott vízi növényekre és a zombékra. A lovak összedugták fejüket és füleltek. — A nádas mereven állott, — a hold fényénél olyan volt, mintha ezüstből kovácsolták volna.

Egyszerre patadobogás hallatszott.

A fiu fölkapta fegyverét és forró arcához illesztette a puskát.

Megint csönd lett, Semmi sem látszott.

Hirtelen egy álmából felriadt bibic sirt egyet: olyan volt, mint a vészkiáltás. Azután megint némaság borult a vidékre. Félóra is elmult és semmi sem hallatszott.

A pestis.

Fokváros, május 3. A mult héten 63 pestiseset fordult elő 32 halálozással. Az eddig előfordult pestisesetek száma 519 és ezek közül 217 halállal végződött. A betegség mindazokkal a pestistünetekkel jár, a melyeket Mafekingben észleltek.

Aradmegye közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 3.

Aradvármegye törvényhatósági bizottsága a folyamatosan levő fősorozásokra való tekintettel tavaszi rendes közgyűlését a szabályrendeletileg megállapított időtől eltérőleg, ma délelőtt tartotta meg.

Az esős-sáros május dacára a közgyűlési terem színültig megtelt a megye képviselőivel, bár a tárgyszorozatnak *száznyolcvan pontja* között egy sem volt olyan, a mely csak előreláthatólag is hevesebb vitatkozást vont volna maga után.

Egyhangú, unalmas is volt az egész közgyűlés, egyetlen felszólalás sem történt.

Urbán Iván főispán fekete diszmagyarban pont 9 órakerék lépett be a nagy terembe, amelynek jobb sarkában már ott áll *Erzsébet királyné* bronz mellszobra zöld babér fákkal körülvéve. Megnyitván a közgyűlést, egyhangulag tudomásul vették egy *számonkérő-széknek*, mint az *alispánnak évnegyedes jelentését*.

Tudomásul vettek ezután még egy csomó miniszteri leiratot, majd Urbán Iván főispánnak ama átiratait, melyekkel *Boksán Szevér* terovai szolgabírónak véglegesítését, *Kabdeb Antal* dr. nak közigazgatási gyakornokká és végül *Schwarz Jakab* nak központi irnokká történt kinevezését a törvényhatóság tudomására hozta.

Szó került ismét a *Muraköz*-slapról, a mely eredetileg a nemesi-insurrekció támogatására és felfegyverezésére tétetett, de utóbb ez a rendeltetése megszűnt, és utügyi és betegsegélyezési célokra fordították. Legutóbb arra kérte a megye a minisztert, hogy engedné meg, mikép a 138.168 korona 81 fillérenyi alapítvány kamatait a megye a honvéddapródiskolánál tett alapítványa céljaira fordítsa. A mai közgyűlés az így módosított alapító oklevélnek mielőbbi jóváhagyása iránt a miniszterhez felírt.

A községi ügyek letárgyalása után a magánosok kérelmeinek tárgyalásához fogott a

Akkor Garas csöndesen meglökte az urfi karját és a nádas felé mutatott.

A magas, fehér sás közül koromfekete fej meredt ki.

Boglár volt.

Lassan előretolta magát, körülnézett, aztán egyet lépett. Most már derékig látszott. Vastag szőr fedte izmos szügyét, rongyolt sörénye messzi lelógott, kos-orra jobboldalán riadt, mérges szem világitott; másik szemé ki volt ütve. Fejét az ég felé nyujtotta, mintha a csillagokat nézné, de hegyes fülein látszott, hogy minden neszre ügyel. Még egyet lépett, — aztán első lábát ugráskészen himbálva, megállott. Förtelmesen szép volt a bitang jószág, erős testével, izmos nyakával, melyen még a régi gyönyörű ló nyoma látszott; példánya az óserének és vadságnak. — Ilyen lehetett az első Tárpán, amely megbirkózott a vízőzönnel, kegyetlenebb volt a párduncnál és bátrabb a királytigrisnél.

A csikós és az urfi loval riadtan, élesen nyeritettek föl. Boglár, mint a fenevad, megrázta magát és óriás szökéssel feljűk ugrott.

Ebben a pillanatban két lövés dördült el, de egyik sem talált. A gyerek oly izgatott volt, hogy messze elhibázta a célpontot, Garas pedig lőtt ugyan, de csak a levegőbe. A durranásra Boglár megállt és vérben forgó szemmel üldözői felé fordult.

Az urfi még egyszer elsütötte fegyverét és most szügyén találta az állatot. A ló megfordult és vadul felbőgve, rettenetesen hátra rugott. Szerencséjére messzebb volt, semhogy

közgyűlés, melynek folyamán Vaszil József várnagyot negyvenhárom évi szolgálata után teljes fizetéssel saját kérelmére nyugdíjazták.

Tudomásul vették, hogy a jászahelyi választókerületben Takácsy Sándor dr.-t országgyűlési képviselőnek választották.

Kimondta a közgyűlés, hogy a megyei árvaszék előterjesztésére az irattárt 1150 korona költséggel rendezteti.

A vármegye pénzeinek elhelyezése felett döntöttek ezután. Eddigi gyakorlat szerint a gyámpénztár pénzei az aradmegyei, az Arad-Csanádi Gazdasági- és az Aradi első takarékpénztárnál, a házipénztár pénzei pedig az előbbieken kívül az Aradi Ipar és Népbanknál és a Viktória takarékpénztárnál is el voltak helyezve.

A közgyűlés névszerinti szavazás útján egyhangu határozattal kimondta, hogy a megye pénzeit a jövő évben is ugyanazon pénzügyintézeteknél helyezi el.

A gyámoltak épületeinek biztosításánál igénybeveendő biztosítás intézetek kijelölése iránt újból névszerinti szavazást kellett tartani. Az épületek eddig az Első Magyar Általános-, a Fonciére- és az Adria-biztosító intézeteknél volt biztosítva. Most a Fonciére újabb, előnyösebb ajánlatot tett, a közgyűlés azonban a régi biztosítási módhoz ragaszkodott, amennyiben a Fonciére ajánlata mellett csupán ketten: Bánhidly Antal báró és Schill József főjegyző szavaztak.

Több apró, jelentéktelen ügy letárgyalása után Urbán Iván főispán a közgyűlést délután fél 12 órakor berekesztette.

A közgyűlésen Urbán Iván főispán elnöklése alatt jelen voltak:

Dálnoki Nagy Lajos alispán, Schill József főjegyző, továbbá Vásárhelyi Béla, Nachtnebel Ödön, Vásárhelyi László, Reicher Károly, Löw Mihály, Knotty Géza, Schváb Sándor, Onku Miklós, Csorogár Romulusz, Konopy Kálmán Fischer Miklós, Seidner Bernát, Fábian László, Bánhidly Antal báró, Purgly János, Baross Ferenc dr., Faragó István, Keresztes Gyula dr., Pécely Elek, Heppes Aladár, ifj. Gantner János, Povácsy Soma, Zorád Ferenc, Matcovits Béla, Kulcsár István, Poszert János, Ackerman Jakab, Szilbereisz Simon, Parec György dr., Hámosi László dr., Boksan Szevér, Csukay Gyula, Paris Gábor, Lengyel Sándor dr., Szathmáry Gyula, Heinrich Sándor, Králitz Gyula, Mezey Béla, Solyosán Illés, Fidy Lajos, Valthier Adám, Loviecky Tibor, Riegler József, Cs. Szabó Mihály, Paguta Vazul, Oláh Arpád, Bildhauer Albert, Kohn Farkas, Bolyos József, Borsos Géza, Sorbán János, Páll Miklós, Pavlovits Ignác, Hoffbauer Lajos, Szathmáry Géza, Csiky Lajos, Kovács Miklós, Szathmáry Iván, Vaja Antal, Kovacsevics György, Bárdy Kálmán,

Csürös Imre, Lovich Gyula, Verzár István, Verzár Márton, Varjassy Gyula dr., Nachtnebel Gyula, Boros Iván, Darányi János, Mladin Miklós, Szathmáry Gyula, Ursz Illés, Kintzig János, Buftia Miklós, Ga-neá Demeter, Beles Vazul.

Hogyan dolgoznak a jezsuiták?

— Kémrendszer az egyetemen. —

Budapest, május 3.

Másfél évtizeddel ezelőtt néhány ultramontán érzésű mágnás-család felépítette Budapesten a Jézus Szent Szivéről elnevezett Szcitovszvy-téri templomot, és abba a román stílusú házba, mely ott van a templom szomszédságában, bevonultak a jezsuiták. Tudni lehetett már akkor, hogy ott nem annyira az Uristent fogják szolgálni, mint inkább a római kuria politikáját.

Kétsége e tekintetben senkinek se lehetett, a ki ismeri a jezsuiták multját, történetét. Mindig csak szem előtt tartván a célt, mely az eszközöket szentesíti, gyakran ragadtatták magukat vakbuzgóságukban oly dolgokra a multban is, hogy végre Mária Terézia kilitotta őket Magyarországból.

Mikor kikergették innen az egyházak e sötét lovagjait, az ország úgy érezte magát, mintha lidércnyomástól szabadult volna meg. És hosszú, hosszú időn át nem is teheték be a lábukat magyar földre. De a generálisuk azért folyton résen volt és leste-várta az időt, mikor majd Mária országába ismét bemehetnek a jézusrendi atyák. Évszázadokon mindig gondja volt rá a rendnek, mely azt az eshetőséget várta, hogy magyar fiukat is neveljenek a rend számára és az 1855. évi konkordátum alapján aztán csakugyan be is vonultak megint a jezsuiták Kalocsára.

Ott tanítással foglalkoznak és ez ellen senkise tehetne kifogást, ha ők is úgy végeznék az oktatás munkáját, mint a piaristák, vagy a bencések, vagy a ciszterciták hazafias, derék és közbecsülésben álló rendje. Azok is katolikus rendek, de a magyarságuk egy makulányival se kisebb, mint a katolikus voltak és a munkájukban nem arra törekcsenek, hogy a maguk céljaira dreszszirozzanak ifjakat, olyanokat, a kik legalkal-

masabbaknak látszanak arra, hogy majdan kilepve az életbe, elősegítsék a jezsuita törekvéseket.

Alattomos, sunyi módon, ügyelvén, hogy a világ ne vegye észre a dolgot, megkezdték a jezsuiták az ő aknamunkájukat Budapesten is. Ők a legfőbb rugói annak a klerikalizmusnak, mely most a főváros társadalmát és majdnem az egész országot megmértelyezi.

Kezdték a budapesti jezsuiták a munkájukat azzal, hogy megalakították a Szent-Imre-Egyesületet. Nem közvetlenül tették, de ők iniciálták a dolgot, ők vetették föl az eszméjét ennek az egyesületnek, melynek igazi célja az, hogy ha már a mai generációval nem sikerül eléggé, legalább a jövő nemzedéket hajthassák bele az ultramontanizmus jármába.

Es lassan-lassan terjedt a klerikalizmus, az ultramontanizmus az egyetem ifjai közt és ma már botrány-botrány után játszódik le köztük, nagy gyönyörűségére páter Tomcsányinak és jezsuita társainak, a kik elragadtatva látják, mint válik terebélyes fa a mustármagból, melyet elvetettek.

Es el lehetnének készülvén rá, hogy kitarással, minden eszköz felhasználásával folytatnák aknamunkájukat a jezsuiták tovább is. De mi résen leszünk. Akármilyen rejtve cselekszik is, figyelemmel fogjuk kísérni a ténykedéseiket és tudni fogjuk a módját, hogy ártalmatlanná tegyük azokat a szent férfiakat, a kik ugylátszik, a mágnásösszeköttetésekben bizakodva, ragadtatják magukat merész cselekvésekre, teljesen megfélemlítve, hogy ők Magyarországon csak türt alakok, a kikre nézve a Mária Terézia kitiltó rendelete még mindig érvényben áll fönn. A konkordátum pedig Magyarországot egyáltalában nem kötelezi, mert az alkotmányos faktorok hozzájárulása nélkül jött létre. Csak vendégek tehát a jezsuiták. Ajánljuk nekik, hogy vendégi helyzetükkel ne éljenek vissza.

Mindezt azért mondjuk el, mert az egyetemi botrányok tulajdonképpen a jezsuiták munkája.

A nagybőjben, hat héten át, minden kedden délután öt órakor páter Tomcsányi társalgási előadásokat tartott művelt férfiak számára. Ezeken a keddi délutánokon állapították meg azután az egész haditervet egy-néhány válogatott fiatal emberrel, a ki a jezsuita-tervek végrehajtására legalkalmasabbnak látszott.

Es e társalgási előadásokon állapították meg, hogy egyes egyetemi tanároknak az előadásain gyorsírók jegyezzék le az „egyházellenes” dolgokat. Így történt ez Piklernél, így történt Pauernál, a ki premontrai volt, de ott hagyta a rendet és a ki ellen mar csak ezért is gyűlölettel vannak eltelve páter Tomcsányiék.

A tény az, hogy Pikler professzort már vagy két héttel előbb, semhogy az ellene való hecc megkezdődtek, figyelmeztette, egy ismerőse, a kinek a stenografálás véletlenül tudomására jutott, hogy legyen óvatos, mert egy stenografus, a kit a jezsuiták fizetnek, ott van minden előadásán és jegyzi a szavait. Pikler erre csak annyit mondott hogy:

— Bánom is én! En tölem stenografálhat! Semmi eltitkolni valóm sincsen.

Kétségtelen, hogy Pauer professzorra ép úgy ráfogtak volna mindenféle állam- és hazellenes dolgot, önkényesen állítván össze egy-egy kikapott mondatot, mint a hogy tették Piklerrel.

Érdekes a fehér email-kereszték dolga is. Néhány egyetemi hallgató kezdte nemrég, hogy a kabátja gomblyukába zománczott fe-

valakinek ártott volna; a harmadik lövés — a pisztolyból — végighasította a háta szőrért Boglár fölördített és tajtékzó szájjal vágatott el a nádasba. — A gyerek kirántotta vadászkesztését és most már fejét vesztve, düh-től remegve rohant utána, hogy végezzen vele. De hasztalan, a ménben még volt anynyi erő, hogy eliramodjék a zombékba. Pillanatok alatt eltűnt a recsegő, himbálódzó területen.

— Urfi! Urfi! — kiáltott Garas, gazdája után szaladva. — A hinár! A hinár!

Csak nagynehezen érte el a gyereket, aki vakon, nem törődve vele, hogy minden lépésnél térdig csuszott a sárba, hatolt a ló után. A csikósnak erővel kellett őt lefogni. Alattuk sülyedt a talaj, bugyborékolta a piszkos örvény, alig bírták a romhoz vezető pár lépés utat megtenni. A fiu sirt és toporzékolva akart kiszabadulni a csikós vasmarkából.

— Elment! Elment! — kiáltotta fuldokolva. Megölte anyámat és én nem tudtam lelőni! Engedj utána, gazember, mert leszurlok! Meg kell ölnöm, le kell vágnom! Engedj, engedj, az Istenre kérek, engedj!

De az öreg emberben több ész volt. Behugcolta az urfit a rom bedől pincéjébe, amire legnagyobb szükség volt, mert a nádasban pokoli zene-bona kezdődött. A lövöldözéstől fölriadtak az állatok, a daruk hatalmas, harsogó szárnycsapásokkal repültek az ég felé, gémekek, récék, bibicék fülhasigató sipogással és krakogással csaptak szőjjel, olyik madár a lovaknak verődött, hogy aztán riadtan, sikoltva tovább iparkodjék. Egy pár róka is megjelent és min-

den izében remegve vágatott el, a nádas belséjéből az ordások félelmetes bögése hallatszott. Gólyák, pacsirták, ölyvök, kigyók, békák, parti fecskék összevissza repültek, szaladtak és siklottak, akár a boszorkányok éjszakáján. Soha meg nem riasztott madarak és emlősök kerültek napvilágra, a nádas egész lakossága riadót fuvott és meghomolva vágatott a rom körül; a két ló rémesen nyertett és vadul tépte pórázát. A szörnyű kép illuminációjaként egy lidércfény gyult ki a zombékban.

— Mondtam, urfi, mondtam — szölt a csikós sápadtan. — Ez a táltos átka! A golyók leperegtek róla.

De a fiu nem hallott, nem látott, szeméből patakként hullottak a könnyecsek, arccal a földre borult és dühösen zokogott.

A két lovas a bizonytalan talaj miatt csak reggel térhetett haza.

Mikor a nap magasan járt és kimerülten értek a méneshez, egyszerre szörnyű látomás támadt mögöttük. Bogár nyilván egy-két puska-lövésnyire futott még, aztán összeesett kiadta páráját. A délibáb fölkapta alakját és ijesztően megnagyitva, eltorzítva rezgettette meg a föld fölött. — Egnek fordított lábbal ott állott a szörnyű paripa feketén borzalmasan, vértől piros nyakkal, rettenetes nagyságu fejjel.

— A táltos — mormogták a csikósok és komoran emelték meg süvegüket.

— Megöltelek, megöltelek! — kiáltotta a gyerek lelkendezve és boldog mosolyal fordította arcát a szörnyű rém felé.

hér keresztet tett, külsőségben is demonstrálandó a maga hitű katolikus voltát. Ez a sajtó szerű dolog nagyon megtetszett a jezsuitáknak. Mindjárt csináltattak is egy egész tömeg ilyen fekért keresztet, melyet aztán a megbizottaik utján osztogattattak ki az egyetemi hallgatók közt.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: Spanyolország. Az Uránia mutatványai Pekár Gyula szövegével.
Vasárnap: Délután: Lumpácus Vagabundus, bohózat. Este: Falurossza. népszimű.

* **A vasárnapi előadások** már a nyári színházban lesznek. Délután mint rendszeren fél négykor kezdik meg a játékot, este pedig nyolckor, mint tavaly is volt. A jegyek nappal mindig a téli színház pénztáránál válthatók. Most vasárnap délután *Lumpácus*, ez a régi jó bohózat kerül színre az összes énekes és előadó személyzet közreműködésével. *A falurossza* hosszú pihenő után kerül ismét műsorra, miután a parasztlakóknak hivatott személyesítője a társulat baritonistája. A címszerepet játszó *Arkosi Vilmos* mellett a nagyobb szerepekben Hács. Palágyi Tomcsányi Russi, Komlósi Ilonka, Mányai Aranka, Polgár Sándor, Tolnainé, Kalocsa Róza. Szadai lépnek fel.

* **Magyar színésznő külföldön.** *Kőrösi Gizella* operaénekesnő, az aradi színház volt tagja, fényes szerződési feltételekkel az olmtüzi Operaházhoz szerződött.

* **Barnum és Ocskay brigadéros.** A két nagyon ellentétes fogalmat jelentő nevet hétfőn egyszerre fogják emlegetni. Barnumék délutáni előadására a vidékről sokan fognak Aradra érkezni. Ezeknek nagy része bizonyára kíváncsi lesz Rákóci villámának megismerésére, azért a nyári színházban a második esti előadás, *Ocskay brigadéros* lesz. Jegyeket előre vasárnapon is lehet váltani délelőtt a téli színháznál, délután és este a nyári színházban.

* **Az Uránia utolsó előadása** lesz a legérdekesebb. A kik emlékeznek *Pekár Gyula* izzó színű tárcáira, melyeket Spanyolországból írt, fokozott érdeklődéssel néznek *Spanyolország* holnap esti előadása elé, melyen a változatos mozdulatlan képeken kívül bikaviadalt, nemzeti táncot mutató mozgó képek is lesznek.

* **Az aradi zenekonservatorium igazgatóság:** Unger Mór, Mütter Müller József, Sperber Frigyes 1901. május hó 4-én szombaton tartandó VIII. házi-estélyének műsora: 1. Volkmann: „Skizzen“ zongorán Feld Margit, 2. a) Mayer: „Mazurka“ zongorán Scheer Margit, b) Schmidt: „Sonatine“ zongorán Almássy Vilma, 3. a) Lichner: „Erstes Grün“ zongorán Csillag Irén, b) Beaumont: „Tyrolienne“ zongorán Weinberger Mariska, 4. Moffat: „Schweizerlied“ hegedűn Weisz Arnold. 5. a) Hoffmann: „Tanzlied“ b) Hoffmann: „Humoresque“ zongorán Vogl László. 6. a) Durand: „Pomponette“ zongorán Brandeis Paula, b) Heller: „Tarantella“, zongorán Schwarz Paula. 7. Lauterbach: „Polonaise“ hegedűn Steinhardt Ferenc. 8. a) Moszkowsky: „Spanyol tánc“ Róth Irma, b) Moszkowsky: „Spanyol tánc“ Anninger Ilonka. 9. a) Conti: „Ballada“ b) Conti: „Romance“ éneklő Schwarz Józsa. 10. a) Schröder: „Andante“ b) Goltermann: „Etüde“ gordonkán Földes Béla. 11. Mozart: „Fantasie D.-moll“ zongorán Korbuly Ilonka. 12. Fritsche: „Hangverseny“ hegedűn Róth Frigyes. 13. a) Spindler: „Wilder Reiter“ b) Székely: „Magyar-Ábránd“ zongorán Lázár Margit. 14. Liszt: „Faust keringő“ zongorán Goldzieher Albert. Kezdeté este pontban 8 órakor. Belépti-díj nincs.

* **Harc a csokorért.** *Melba* asszony a világhírű énekesnő az elmúlt napokban *Romeo és Julia* előadásán nem akart énekelni, mert megtudta, hogy pártnerének barátai egy óriási virágcokrot adnak fel. Ebben ő sértést látott, s mindaddig nem volt hajlandó énekelni, míg partnere el nem állt attól, hogy a nyilvánosság előtt átvegye. Erre aztán szent lett a béke.

Vadnay Andor meghalt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 3.

Csongrád megyének gyásza van. Ma este fél 9 órakor szívszélhűdés következtében hirtelen elhunyt a megye főispánja *Vadnay Andor*. Az élet erős férfiú váratlan elhunyt mély megdöbbenést keltett az egész megyében, hol *Vadnay* puritán jelleme, szigorú, de lelkiismeretes munkálkodása folytán mindenütt szerették és tisztelték.

Vadnay 1894-ben lett Csongrád megye főispánja. Mikor a megyébe került, nehéz küzdelme volt a zilált társadalmi és politikai viszonyok közt. Ő azonban leküzdött minden akadályt s rövid idő alatt a csongrádi viszonyok tökéletesen átalakultak keze alatt.

Egy emberrel azonban csak nehezen boldogult s ez *Sima Ferenc* Szenté város országgyűlési képviselője volt. Ellentétes politikai nézetük folytán több ízben volt komoly összeütközésük. Végre *Vadnay* diadalmaskodott s sikerült neki a hirhedt néptribunt *Simát* lepleznie lehetetlenné tenni.

Vadnay főispánkodásának nem egy kiemelkedő momentuma is. Céljával tüzte ugyanis az alföldi munkáskérdés és szociálbajok orvoslását s ez irányban tett tapasztalatait nemrég egyik fővárosi lapban hosszasan közölte is. A megjelent közlemények akkoriban nagy feltűnést keltettek s általános elismeréssel találkoztak.

Vadnay Andor fia *Vadnay Károlynak*, a „Fővárosi Lapok“ volt s a „Budapesti Közlöny“ jelenlegi szerkesztőjének, a kitűnő írónak. Az elhunyt Zánk községben született 1859-ben. Középiskolai tanulmányait részint otthon, részint a pápai ref. kollegiumban végezte. A jogot Budapesten hallgatta. Fiatal korában antiszemita vezér volt.

Istócy Győzőnek védője volt az esküdtszék előtt azon sajtóperben, melyet a főügyészség a 12 röpiratban megjelent cikkei miatt indított s mely *Istócy* fölmentésével végződött.

Ugyanez év őszén a kecskeméti felső kerületben antiszemita programmal képviselőnek választották. 1884-ben pedig a tapolcai kerület képviselője lett. Közigazgatási kérdésekről számos cikket és tanulmányt írt.

A jegyzői egylet közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 3.

A vármegye közgyűlése alkalmából Aradra érkezett községi jegyzők ma délután három órakor rendes évi közgyűlésüket tartották meg. A megyeház kis tanácstermében, szép számban jelentek meg a jegyzői egylet tagjai.

A közgyűlésen *Povázsay Soma*, pécskai jegyző elnökölt. Az ülést megnyitva, hosszabb székfoglaló beszédet mondott, melyen az egyesületi tagokat buzgó érdeklődésre szólította fel az egyesület irányában. Megköszöni a bizalmat mely őt az egylet élére helyezte és iparkodni fog — úgy mond — megtörni a jeget a tagok nemtörődömével szemben. Lelkes éljenzés követte *Povázsay* beszédét.

Először is Tordamegye jegyzői egyletének egy átiratáról tett jelentést az elnök a közgyűlésnek. Az átiratban pártolás végett egy a belügyminiszterhez felterjesztendő iratot csatolta, mely három pontban foglalja össze a jegyzői egylet kérelmét.

Azt kéri ugyanis, hogy az adóellenőrzés vétessék ki a pénzügyi hatóságok kezéből és az a közigazgatási fórumokra ruháztassék át. továbbá az adó behajtása is az állami közegek

helyett a közigazgatásra bizassék. A harmadik kérése pedig az volna, hogy a rendbirságolási jogot a jegyzőkkel szemben szintén csak az ő fölöttes hatóságuk gyakorolhassa. A tordamegyei jegyzők ezt a közigazgatás egyszerűsítése érdekében és annak keretében szeretnék elintéztetni.

Szatmáry Iván jegyző volt az első felszólaló aki az átiratot tárgyalta. Elkeseredett hangon ecseteli a községi jegyzők jelenlegi alárendelt helyzetét. Azt mondja, hogy jelenleg 12 forum a fölöttes hatósága a jegyzőnek és mind a tizenkettő elleuőrzést gyakorol vele szemben. Az átirat első két pontját nem tartja keresztülvihetőnek, de a harmadik pontot, mely a rendbirságolási jogra vonatkozik, fölötte szükségesnek véli életbe léptethetni.

A közgyűlés ennek folytán az első két pontot egyszerűen tudomásul veszi, a harmadikat pedig a vármegye alispánja útján pártolólággal terjeszti fel a belügyminiszterhez, hogy a közel jövőben tárgyalás alá kerülő javaslat keretében, mely a közigazgatás egyszerűsítését célozza, foglalhassák.

Az elnök indítványozza, hogy a közgyűlés üdvözlő iratot küldjön *Kunce Imrének*, aki az Országos jegyző egyesület élén immár 20 éve működik és csak nem régen ünnepelte elnökségének huszadik évfordulóját.

Azt indítványozza az előkészítő választmány, hogy mivel az egyesület alapszabályai módosításra szorulnak, egy bizottságot küldjenek ki ennek módosítására. Ezt egyhangulag elfogadják, azzal a hozzátevéssel, hogy a megyei tisztviselők nyugdíjintézetének alapszabályai mintájára történjék a módosítás.

Egy bizottságot alakítanak ezután, a melynek célja az, hogy *Tagányi Sándor* dr. országgyűlési képviselőnek az egyesület nevében mondjon köszönetet a nyugdíjintézet rendezése körül kifejtet fáradozásaiért.

Miután segélyeket szavaztak meg egyes elhalt jegyzők özvegyeinek, a közgyűlést az elnök berekeszti.

Egy színésznő balesete.

(Szerencsétlenség a villamoson.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 3.

A szerencsétlenség mint mondani szokás sohasem jár egy magában. Ha valakit baleset ér azt rendszeren nyomon követi egy második baleset. Mint lapunknak táviratozzák, a fővárosban ma délután *Tuboly Klementina* ismert nevű volt vidéki színésznő jelenleg a Nemzeti színház tagja, a mellett, hogy egy villamos vasutról lebukván, lábát kitörte, egy tolvaj a nagy zürzavarban jelentékeny érték erejéig meglopta a művésznőt.

A József körut és Üllői ut sarkán várt a villamosra *Tuboly Klementin* az anyjával, hogy a belvárosba menjen. A forgalom igen élénk volt és a villamos kocsi zsufolva érkeztek egymásután. Már három „megtelt“-nek jelzett kocsit ment el a két nő előtt. A negyedikre föl akartak szállani egy egész csapat tolongó emberrel együtt. Mindenki helyet akart kapni a villamoson, melyen már sokan voltak különben is.

A művésznő elsőnek lépett a kocsit felhágójára és már egyik lába fent is volt, mikor mellette, és mögötte a tolongók a kocsi akarva jutni, lerántották a lépcsőről. Valaki elébe ugrott, mögötte pedig egy ember a már indulni akaró kocsi igyekeztével, a művésznőbe kapaszkodott, akit lerántott a lépcsőről. *Tuboly Klementin* a földre zuhant, körötte pedig az emberek sietve, lökdölgözve igyekeztek a villamosra jutni.

A színésznő oly szerencsétlenül esett a földre, hogy ballábát bokájában kitörte. — Az óriási fájdalomtól elájult. Mindjárt akadtak résztvevő készséges emberek, akik a művésznőt körül fogva, segíteni igyekeztek a kétségbeesett öregasszonynak, hogy a leányát biztos helyre szállítsa. Egy kocsiba helyezték a folyton eszméletlenül fekvő nőt és lakására szállították.

Csak később vették észre, hogy a művésznő karján levő ezerkét száz korona értékű karperec időközben eltűnt. Valószínűnek tartják, hogy egyike azoknak a készséges uraknak lopta el a karéket, akik ápolás alá vették Tuboly Klementint, mialatt ájultan feküdt anyja karjai közt.

Mivel a villamos rögtön tovább ment, nem sikerült a tolongók nevét megtudni. Az orvosok remélik, hogy a művésznő lábát sikerül meggyógyítani úgy hogy továbbra is a színpadon maradhat.

SPORT.

+ **A magyar turista-egyesület** egyetemi osztálya tegnap tartotta évi közgyűlését Budapesten. A jelentések előterjesztése és tudomásulvétele után megejtették a választásokat, melynek eredménye a következő: Elnök Horváth Zoltán, alelnök Posewitz Sámuel, főtitkár Györössy-Csepregi János, főpénztáros Berkes Jenő, házelnök Eörsviskey-Hentz Károly, ellenőr Burghardt István, jegyző Pataky László.

+ **Foot-ball.** Az aradi torna-egyesület választmánya elhatározta, miszerint eddig üzött játékaik sorába a foot-ballt (labda-rugdalo-t) is fölveszi. Az első játék óra folyó hó 5-ikén vasárnap délután 3 órakor veszi kezdetét a régi keményítőgyár előtti sík területen, melyre az egyesület tagjai tisztelettel meghívhatnak. — A játékorákat Nagy Sándor titkár-művezető és Székely Károly kapitány fogják vezetni. Gyülekezés d. u. 3 órakor a lyceumi torna-csarnokban, honnan az indulás történik.

+ **Az aradi torna-egyesület** vivő-köre holnap este tartja ez évadban az utolsó vivő-órát, mely alkalommal barátságos mérkőzést rendez. A vivő-kör tagjait tisztelettel fölkérem, miszerint ezen záró vivő-óra teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Aradon, 1901. május hó 3-ikán. Nagy Sándor, titkár-művezető.

Rablógyilkos csendőrök Aradmegyében.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Nagyhalmagy. Itt két csendőr egy embert, ki védelmük alá menekült, megölt. A nála levő háromszáz forint készpénzt elrabolták, a hullát pedig elásták. A gyilkos csendőrök megszöktek. Két erdőőr véletlenül szemtanúja volt az esetnek, ezek följelentették a csendőröket.

A késő éjjeli órákban kaptuk a fenti, szinte hihetetlenül hangzó táviratot hal-magy-csuci tudósítónktól.

Olyan esetről ad hirt a távirat, melyhez fogható a csendőrségi intézmény felállítására óta nem igen fordult elő.

Az éj folyamán sem az aradi csendőrszárnyparancsnokságtól, sem Nagy-Halmagyról közelebbi részleteket megtudnunk nem sikerült. Így a szenzációs táviratot csak bizonyos fentartással közöljük.

Egy másik csendőrvérengzést Kassáról jelentenek, mely rendkívüliség tekintetében méltán sorakozik a fentihez.

Weiszer Károly kronpachi csendőrszervező áprilisi hó 29-én délután kivezényelte Berky Sándort egy társával portyázásra. A két csendőrnek éjjelkor az őrre kellett volna bevonulnia. Körülbelül két óra is elmúlt már éjjel után és a csendőrök még mindig nem érkeztek vissza. Weiszer őrvezető keresésükre, illetve ellenőrzésükre indult. A gyártelepen találkozott az egyik csendőrrel az előírás ellenére egymagában. Felelősségre vonta és azonnal az őrre utasította. A csendőr a kötelességszerű engedelmesség helyett azt válaszolta, hogy akkor fog bevonulni, a mikor a társa. Weiszer nem tartóztatta le rögtön az engedetlen csendőrt, hanem Berky keresésére indult. Berky Sándort a munkástelepen találta meg. Felelősségre vonta kimaradásaért és kemény szavakkal fenytette meg rendetlenségeért. Berky hirtelen fegyvert rántott elő, azt az őrvezető mellének szegezte a következő szavak kíséretében: „három lépést hátra, mert lelövöm“. Az őrvezetőnek nem volt annyi ideje, hogy védő állásba helyezkedjék, tehát engedelmeskedett. Így haladtak a Hernád hidon át, midőn Weiszer egy kanyarulatnál futásnak eredt és a présházba menekült. Ekkor Berky háromszor utána lőtt, azonban a sötétség miatt nem találta el. Az őrvezető egy munkást az őrre küldött megerősítésért, Berky pedig ezalatt eltűnt a homályban.

Rövid idő múlva megérkezett két csendőr az őrrel és ekkor hárman engedetlen társaik keresésére indultak. A községháza előtt találkoztak az egyik csendőrrel, a kit lefegyvereztek, letartóztattak és egy csendőr őrizete alatt az őrre bekisértek. Berky ezalatt a „Millennium“ kávéház pincérnőivel mulatott és a vendégek nagy ámulatára folyton azt hangoztatta, hogy ő már leszámolt az élettel. Az egyik vendég rosszat sejtve, beakarta jelenteni az őrvezetőnek a csendőr furcsa viselkedését és az őr felé indult. Már utközben találkozott az őrvezetővel és egy másik csendőrrel a kinek azonnal elmondta tapasztalatait. Erre mindhárom a kávéházba siettek, ahol az őrvezető Bagony Vince kávé által figyelmeztette a vendégeket a közeli veszedelemre. A vendégek nagyobbbrészt, eltávoztak. Berky is észrevette a készülődéseket és védő állásba helyezkedett. Az ajtót eltorlaszolta és megfogta annak kilincsét.

Az őrvezető az ablakon keresztül lelőhetette volna az engedetlen csendőrt, de még mindig békésebb megoldásra gondolt. Jó ideig tartott már az az ajtó körüli dulakodás, mikor a torlaszok engedtek. Az ajtó félig kinyílt. Berky erre ismét az őrvezetőre lőtt, de szerencsére nem talált.

Most valóságos golyózápor indult meg és a lövések zaja az egész város lakosságát fölriasztotta álmából. A nyolcadik lövés eldördülése után Berky föleszmélt, meggondolta engedetlenségének és tetteleges ellenszögülésének következményeit, a kilencedik lövést mellének irányította és összeesett.

Bevitték a laktanyába, hol reggel hét órakor meghalt. Kassáról egy csendőrhadbíró Kronpachra érkezett.

EGYESÜLETI ELET.

(*) **A polgári jótékony nő-egylet** ma délután az árvaház nagy termében közgyűlést tartott Urbán Ivánné elnöklete alatt. A közgyűlés érdekesebb mozzanata az a határozat volt, hogy küldöttséget küldenek az egylet volt elnökéhez: Fábrián Lászlónéhoz, hogy felkérjék, vállalná el újból az egylet elnökségét.

Választások Csanádmegyében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Makó, május 4.

A „Magyarország“ husvét utáni számaiban nagy tudósításokkal örvendeztette meg olvasóit, amelyek a képviselő-választási mozgalmakkal foglalkoznak. E tudósítások lehetnek egyéni vélemények, vagy egyesek fölületes és egyoldalú tapasztalatai, de semmiesetre sincs annyi értékük, amennyit a nevezett lap nekik tulajdonítani szeretne. Legalább is ezt a következtetést kell vonnunk az értesülések összeségére, ha a Csanádmegyére vonatkozó részről az egészre következtetünk.

A megyére vonatkozó tudósítások szerint Justh Gyula megválasztása bizonyos, Kristóffy József kétes, Babó Lajos pedig megbukik. Ezt majdnem ilyen határozottsággal mondja ki a „Magyarország“ akkor, amidőn a választási mozgalmakról a megyében még alig van szó s egyáltalában nem lehet jóslatokba csatlakozni.

Mi, akik figyelemmel kísértük képviselőink öt éves országgyűlési szereplését s ismerjük közelebbről is a tevékenységük nyomán fakadt eredményeket és hangulatot, nem mernénk ilyen jóslásokba bocsátkozni. Az bizonyos, hogy Makón legtisztább a helyzet. Itt a függetlenségi párt annyira túlnyomó többségben van, hogy függetlenségi jelölttel szemben a győzelem kilátásával a harcot felvenni alig lehet, de azt már nem mernők kimondani, hogy Justh Gyulának a megválasztása egyhangulag fog történni.

Minden ember, pártkülönbség nélkül elismeri, hogy Justh Gyula országgyűlési működéséhez nevezetes mozzanatok fűződnek, hogy egyike a legkomolyabb és legkorrektebb ellenzéki politikusoknak, a városban nagy és megérdemelt népszerűségnek örvend, de mindez nem biztosítja neki az egyhangú megválasztást, mert hiszen történtek már Makón is meglepetések s szociálista ellenjelölte bizonyosan lesz.

Nagylakon Kristóffy József pozíciója csak erősödött. A kerületnek a várakozása minden irányban teljesebbé ment, mert képviselőjük személyében olyan egyént nyertek, aki méltán keltett fel ünést a nagy szabadelvűpárton gondosan kidolgozott s mindig érdekes, szakszerű beszédeivel, másrészt szívén viselte a kerület érdekeit is. Ellenjelöltjéül Babó Zoltán földbirtokost emlegetik. Nem hisszük azonban, hogy Babó a jelöltséget elfogadja Kristóffyval szemben, aki az öt éves ciklus alatt országos politikussá nőtte ki magát s aki valóban rászolgált a kerület szeretetére és bizalmára.

Battonyán legkevésbé tiszták az állapotok, de ezek nem a Babó Lajos bukását, hanem inkább újból való megválasztását bizonyítják. Ebben a kerületben annyi jelöltől beszélnek, hogy az ember igazán nem tud tisztába jönni, mi a híresztelésekből az igaz. Van már ott a jelenlegi képviselőknél kívül néppárti, függetlenségi, volt nemzeti párti stb. jelölt. Hogy a néppárt a mi megyénkben nem tud gyökeret verni, azt a legutóbbi képviselőválasztás már megmutatta s hogy azóta sem tett valami nagy népszerűségre szert a battonyai néppárti képviselőjelölt, azt a vármegyei közgyűlések eléggé bebizonyították.

A függetlenségi pártnak Battonyán és a kerületben nincsenek olyan számban hívei, hogy a szabadelvűekkel szemben felvehetnék a harcot; egy másik szabadelvű ellenjelölt fellépését pedig kacsának tartjuk s azt hisszük, Babó Lajos fogja a kerületet a jövőben is képviselni. Hosszantartó betegsége akadályozta ugyan őt abban, hogy az országgyűlésen tehetségeit nagyobb mérvben érvényesíthesse, de

kerületével és választóival fentartotta az érintkezést s egyáltalán nincs okunk feltenni, hogy a személye iránt megnyilvánult bizalom csökkent volna.

Nem akarunk idő előtt jóslásokba bocsátkozni, de nagyon valószínűnek tartjuk, hogy mégyénkben az új választások változásokat előidézeni nem fognak.

HIREK.

Megmérgezett kutak.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 3.

Topolya község előjárósága szigorúan örködött a fölött, hogy a kóbor cigányok megne telepedjenek a község határában. A múlt héten mind a mellett egy cigánykaraván érkezett oda 8 lóval és sátort vert a falu szélén. A férfiak és asszonyok csakhamar elárasztották a községet, a gyermekek pedig ez alatt a falu szélén legelésző libákat és malacokat dézsmáltak meg.

Az előjáróság valamennyit hekisértette a község házához, ott lenyirták őket kopaszra, azután pedig kikergették őket a határból.

Az így megcsufított cigánysereg *kegyetlen bosszút állott a falu népén.* Éjnek idején vizszatártek a faluba és — mint nekünk jelentik — az ott lévő két községi kut vizét megmérgezték.

E hó 2-án reggel Babics András topolyai lakos volt az első, a ki kocsijával a mezőre hajtva, lovait a megmérgezett kútból itatta. Délig Babicsnak már *mind a két lóva elhullott s mire ráakadtak, már ő is a halállal vívódott.*

Mire az előjáróság rájött a veszedelemre, Babics András, Stupka Ferenc topolyai lakosok, Pordes András 8 éves fia, Kalaba Lukács 12 éves fia és Jasicza Mihály 11 éves fia, kik a falu végén a sertésnyáját őrizték s e közben ittak a megmérgezett vízből, *szintén áldozatul estek.*

Az előjáróság följelentésére a csendőrség tildözöbe vette a cigányokat, kiket sikerült is Csóka község közelében elfogni. A kocsik átvizsgálása alkalmával *nagymennyiségű strichnint, arzénikumot és több más mérget találtak náluk.* A helyszínén megjelent szolgabíró és a vizsgálóbíró, miután kellő mennyiségű vizet vettek a vizsgálathoz, a két kutat betömötték.

A diszkard.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, május 3.

A képviselőház folyosóján tegnap mulatságos esetről beszélgettek a képviselők.

Az udvari bálon egyik általában szerény embernek ismert honatyával esett meg az eset.

Az illető, mondjuk X képviselő, állítólag sohasem vágyott semmiféle udvari szertartást látni, még kevésbé udvari bálba menni. Most mégis meggondolta a dolgot és elment a bálba.

Hogyan történhetett meg, arról rossz nyelvek ezt mesélik. X urnak ambiciózus, szép és ifjú felesége vagyon, akinek forró vágya volt, hogy ha maga nem is megy a királyi pompa és fény közé, — holott neki is joga volt hozzá, mert hiszen Magyarországon minden igaz magyar és minden derék honleány udvarkepes — legalább azzal dicsekedhesék el az otthonvalók előtt, hogy az ura ott volt ám a király bálján is. Most tehát elhatározta, hogy ráveszi az urát, menjen el a bálba. Igen ám, de nem volt diszmagyar! Lehetséges ez?

Hát igenis, lehetséges. Vannak már egészen modern gondolkodású embereink, akik úgy gondolkoznak, hogy a munka századában nincs diszruhára szükség.

— Nohát pedig, most csináltatsz apjuk! — mondogatta az asszonyka.

És amit egy asszony a fejébe vesz, azt ha török-szakad is, keresztülviszi.

De az asszonyka csillogó, ékes ruhát is akart, a férj pedig az egyszerű fekete mellett foglalt állást.

— Igen, de akkor észre sem vesz téged a felséges ur! duzzogott az asszonyka, — én pedig azt akarom, hogy elmondhassam, teveled még a király is szóba állott.

— A felséges ur nem a csillogó ruhát keresi — volt a férj válasza.

És ebben igaza volt.

Igy beszélt ezt el maga az illető képviselő. A többi már mások beszélték el.

Denique, meg volt a fekete diszmagyar, és X. ur ott is volt az udvari bálon. A király ugyan nem beszélt vele, de hiszen sok mással sem beszélt.

Minden jól ment egészen a buffetig.

Itt aztán az történt, hogy Visontai Soma elkiáltván magát:

— Éljen a mi trónörökösünk! — a lelkesedés elragadta a többivel együtt a mi emberünket is és a duzzadó kebel árját sietett gyöngyöző pezsgővel dagasztani.

És ivának vigan tovább. A pezsgő jó volt, a hangulat emelkedett és egyszerre csak azon vették észre magukat, hogy itt az idő indulásra.

— Be kár! Csak most kezdődött volna az igazi vigaszság.

X is felkapta a kalapját és megindult a kocsija keresésére.

Aztán egy földivel együtt megindultak.

Már a pesti oldalon voltak, amikor az utitárs így szól X-hez.

— Hát a kardod hol van?

— A kardom? . . . Tyhü, a ragyogóját! Azt a várban felejtettem! Vissza hamar!

— Hiszen jó helyen van az, majd megkapod holnap!

— Dejszen nem úgy van az! A feleségem visszakerget, ha rájön. Még azt hiszi, hogy elvesztettem.

És ezzel indultak is vissza! Szerencsére még mindig voltak, akik a kocsijukat keresték. Egy lakáj rögtön kézbesítette is az elveszett kardot s most már baj nélkül értek haza.

— **A román trónörökös Budapesten.** A román trónörökös nejével és fiával ma délelőtt 10 óra 30 perckor Trieszt felől jövet megérkezett Budapestre. A keleti pályaudvaron Festetics Taszilóné grófnő és két leánya, valamint Lachnit állomásfőnök és Savlik rendőrfőfelügyelő fogadták a trónörökös családját. A magas vendégek ezután a grófi család kíséretében a városba hajtottak és dejeuner után 2 óra 30 perckor folytatták utjukat Bukarest felé.

— **A megye ösztöndíjsai.** A mai megyei közgyűlésen három ösztöndíj-alapítványi helyet töltötték be. A Bibics-féle alapítványnál egyet, a Bohus Zsigmond báró által tett alapítványnál pedig két állomás betöltése felett határozott a közgyűlés. Előbbire pályáztak: Kádas Károly főgymn. III. o. t., Kacskovics Jenő váci tanítórendi főgymn. IV. o. t., Niedermayer Gellért, az aradi kir. főgymn. II. o. tanulója, mint honoráciorok, hiányában azoknak, bolgárok és németeknek, továbbá Suhajda György II. éves joghallgató és végül Schöberl Jenő a pécsi főreáliskola II. osztályának tanulója. Urbán Iván főispán szavazást rendelt el a hely betöltésére, melynek eredménye az lett, hogy a Niedermayer Gelléltre esett 56 szavazat ellenében Kádas Károly kilencvenkét szavazatot kapott s így az ösztöndíjat ő nyerte el. A Bohus-féle ösztöndíjat az alapítványt tevő Bohus Zsigmond báró főrendiházi tag óhajára Bakonyi

Kálmán, az aradi állami főreáliskola IV. osztályának jeles előmenetelű tanulójának és Bartos Jenő műegyetemi hallgatónak ítélte oda a közgyűlés.

— **Bezárt országgyűlés.** Berlinből táviratozzák, hogy Bülow gróf kancellár a porosz országgyűlésen Vilmos császár egy rendeletét olvasta fel. E rendelettel a császár a porosz képviselőház ülészakát bezárja, mivel tevékenysége nem vezethet sikeres eredményre. A napokban a német képviselőház feloszlását is várják és valószínű, hogy elrendelik az új képviselő-választást. Hir szerint a kormány három tagja már beadta lemondását.

— **Fejérváry Géza báró Budapesten.** Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter, miután négy hetet töltött Lovánában, tegnap Fiuméba, onnan pedig egyenesen Budapestre utazott.

— **A Purgly-család jótékonyága.** Purgly János nagybirtokos, volt orsz. képviselő, Vásárhelyi Lászlóné szül. Purgly Teréz urnő és Urbán Ivánné szül. Purgly Mária urnő — mint már említettük — boldogult édesanyjuk emlékére nagyobb adományokat tettek melyeket már beküldöttek az egyes jótékonycélu intézmények vezetőihez. A humánus gondolkodású, s ritka nemes szívről tanuskodó család az aradi polgári jótékony nőegyesületnek 3000 koronát adományozott oly kikötéssel, hogy ez összeg kamatait a megboldogult halála napján, minden évben azok közt az elaggott szegény asszonyok közt osztják ki, akiket az elhunyt urasszony életében segélyezett, ezek elhalálozása után pedig az egyesület legjobb belátása szerint hasonló célra fordítsa az adomány kamatait. Ezenfelül adományoztak a főnt nevezettek a szegény tanulókat segítő egyesületnek 100 koronát, az aradi szegényekháza alapjára 100 koronát, az aradi lelencház alapjára 100 koronát, az aradi honvéd-egyesületnek 100 koronát, az aradi iparosok első betegsegélyző és temetkezési egyesületének 100 koronát, az aradi izr. jótékony nőegyesület alapjára 200 koronát s az aradi első betegsegélyző és temetkezési egyesület alapja javára 400 koronát.

— **Munkások lovagrendje.** Az olasz királynak legközelebbi vasárnap egy rendelete jelenik meg, a melyben egy új lovagrendet alapít. Az új renddel munkások és oly polgárok lesznek kitüntetve, kik a munka terén szereztek ahhoz érdemet.

— **A monografia bizottság.** Az Arad város és Aradvármegye monografiájának megírására kiküldött monografia-bizottságot ma a megye részéről is kiegészítették. Urbán Iván főispán előterjesztésére a bizottságban megüresült helyet Schill József főjegyzővel töltötte be a megye közgyűlése.

— **A főherceg köszönete.** A német tiroli katolikus politikai népegyület táviratilag üdvözölte Ferenc Ferdinándot azon alkalomból, hogy ez a katolikus iskola-egyesület védnökségét elfogadta. Az egyület elnökének dr. Wakarnellnek a trónörökös meleghangú táviratban válaszolt s megköszönte az üdvözlő sürgönyt.

— **Öngyilkos joghallgatók.** A fővárosban ma délután két joghallgató lett öngyilkos. Az egyik öngyilkos Lang Kornél 20 éves joghallgató, dr. Lang István temesvári orvos fia, a másik Pollák Aladár, ki fivérének, dr. Pollák Ödönnek lakásán lőtte agyon magát. Mindketten két-két revolver lövéssel vetettek véget életüknek. Hozzátartozóik azt hiszik, hogy a két fiatal embert külön-külön amerikai párbaj kergette a halálba.

— **Előléptetett anyakönyvi felügyelő.** A m. kir. belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Vertán Pétert, Arad és Temes vármegyék, Temesvár, Arad és Versec városok

kir. anyakönyvi felügyelőjét, érdemeinek elismerésül, a 8-ik fizetési osztály második fokozatába léptette elő.

— **Családi dráma a fővárosban.** A késő éj-jeli órákban jelentik Budapestről telefonon: Mayer Miksa kereskedő, kit felesége nem rég elhagyott, megjelent ma este apósa Elber Sámuel lakásán, ahonnét két fiát, az egyik 11, a másik 4 éves, magával vitte és éjjel 11 órakor az új parlament épülete előtt a *Dunába ugrott velük.* A parton álló rendőrök észrevették a szerencsétlen apa kétségbeesett tettét, mire ruhástól utánuk ugrottak, s mind a hármat élve kimentették.

— **Vizsgálatok a pénzügyigazgatóságnál.** Ilyen című közleményünkre vonatkozólag Bölöni Béla pénzügyőrségi felügyelőtől a következő helyreigazító sorokat vettük:

Tekintetes Szerkesztőség.

Az *Aradi Közlöny* folyó évi 101. számában a pénzügyőrség ellen folyamatban levő fegyelmi ügyre vonatkozó közleményben az áll, hogy „a pénzügyőr megrohanta a kereskedőt, letépete a földre s úgy vette el tőle a levelet.” Az igazság érdekében tisztelettel kérem a tekintetes szerkesztőséget, sziveskedjék becses lapja legközelebbi számában ezen tévedést helyreigazítani. Ugyanis az illető kereskedő kihallgatása szerint a pénzügyőr kérte vissza az átadott levelet, a mire a kereskedő azt felelte, hogy miért adja vissza, hisz az neki szól. Erre a pénzügyőr a kereskedő kezében tartott levelet kivette a kereskedő kezéből s köszönés után eltávozott. A pénzügyőri vigyázó ellen a fegyelmi vizsgálat folyamatban van azonban nem áll az, hogy az egyenruha róla lehuzatott, s a szolgálatból elbocsátatott, mivel ügyében a fegyelmi ítélet még nem hozatott meg. Ezt tartottam az igazság érdekében, mint vizsgáló biztos, helyreigazításként tekintetes szerkesztő ur becses tudomására hozni. Bölöni Béla, pénzügyőrségi felügyelő.

— **Krivány és az új-szt.-annaiak.** A mai megyei közgyűlés tárgysorozatában a sok községi ügy között észrevétlenül huzódott meg egy pont, melynek érdekességét a referálásig alig vette észre valaki. A szóban forgó pont a következő volt:

„Uj-Szent-Anna község képviselő-testületének határozata a községnek a Krivány-féle sikkasztások fedezésére megzavazott 2% megyei pótdadó viselése alóli felmentése iránt.”

Ez a közgyűlési pont elég érdekes. Arról van benne szó ugyanis, hogy a zendülő község képviselőtestülete hozott egy határozatot, a melylyel kimondta és kérte a megye közgyűlését, hogy *mentsék fel Uj-Szt.-Annát* a Krivány sikkasztásának fedezésére kivetett 2%-os pótdadó fizetése alól és pedig azért, mert neki külön gyámpénztára van s így semmi köze ahhoz, hogy a megye pénztárából sikkasztottak-e vagy sem. A mai közgyűlés azonban nem hagyta jóvá a képviselőtestület e határozatát, mettől a törvényhatóságnak kormányhatóságilag jóváhagyott határozatában az is ki van mondva, hogy a Kriványpótdadót olyan községeknek is viselniük kell, amelyeknek külön gyámpénztárjuk van. Így hát az új-szent-annaiakon továbbra is rajtuk marad a Krivány végzete...

— **Külföldi arisztokraták a Nemzeti Szalomban.** Zichy Jenő gróf ázsiai nagy utazásáról egész képsorozatot festetett, amelyet a budapesti *Nemzeti Szalon* most megnyíló kiállítása alkalmából külön teremben tesznek közzemlére. Az érdekes sorozatot ma Zichy Jenő gróf kalauzolására mellett megtekintette Wrede Miklós herceg és neje, két leányával, Zichy Ferraris Manó gróf, Zichy Jenő gróf két leánya és Apponyi Albert gróf. A Szalon többi termeiben éppen most fejezték be a tavaszi kiállítás rendezését és az igazgatóság engedelmével Zichy gróf a magyar művészek munkáit is megmutatta külföldi vendégeinek. A főúri társaság hosszabb időt töltött a kiállításban és Wrede herceg behatóan tudakozódott a magyar művé-

zeti viszonyokról, amelyekről *Rubovics* Márk műtáros és *Ernszt* Lajos műv. igazgató adtak részletes felvilágosítást. A kiállításban szombaton lesz a művészek és a sajtó számára a vernissage, vasárnap pedig az ünnepélyes megnyitás.

— **Pikler tanár előadása.** Két nap szünet után dr. *Pikler* Gyula egyetemi tanár ma ismét előadást tartott az egyetemen. A földszinti első számú tanterem ajtaján hirdetmény volt kiragasztva, a melyen *Pikler* tanár felhívta hallgatóit, hogy minden személye mellett való tünetéstől tartózkodjanak s általában az egyetem méltóságához illően, komolyan viselkedjenek. A terem ajtajánál pedig az előadás kezdete előtt helyet foglalt dr. *Mariska* Vilmos jogkari dékán s személyesen nézte meg a hallgatók lecke-könyveit. Idegen hallgató így nem juthatott a terembe, a hol *Pikler* tanár fél egykor zavartalanul kezdte meg előadását a melyet a legnagyobb csöndben fejezett be.

— **József Agost a bencéseknel.** A pannonhalmi főapátságnak április 29-én igen előkelő vendégei voltak: *József* kir. hercegnek fia, *József Agost* kir. herceg. nejevel, *Augusta* kir. hercegnővel, a király unokájával. A királyi herceg és családja mindig a legnagyobb kegyelettel viseltetik a bencés-rend iránt s Pannonhalmán állandó otthonuk van, egy egész lakostály még abból az időből, midőn *József* kir. herceg két fia, *József Agost* és *László* mint a győri bencés-rendi gimnázium magántanulói évenként Pannonhalmára jártak vizsgálatot tenni. Ezt a kedves helyet mutatta be nejeének *József Agost* kir. herceg s a királyi hercegnő a legnagyobb érdeklődéssel szemlélt mindent, de különösen a remek, gazdag könyvtárt, melynek ma 130.000 kötete van. Majd két órát töltött a kir. hercegnő a könyvtárban s őszinte örömet nyilvánította, a midőn egy-egy kedves írójának művére talált. Kijelentette, hogy legközelebb hosszabb időre megy el tanulmányozásra. Midőn az előkelő vendégek nevüket a királyi ház tagjai részére fenntartott vendégkönyvbe írták, a kir. hercegnő örömet fejezte ki, hogy megtalálta 1880-ból férjének aláírását, szomorubb lett azonban, mert a *József* név alatt még egy másik, még iskolásabb modorban irt nevet talált: *László Fehér* Ipoly főapát s a rend főbb tagjai kalauzolták a vendégeket a millenniumi emlékhöz, a rend temetkező helyére, a Boldogasszony-kápolnába s a kert fenyvesei és a főapátság épületének nevezetességei között. *József Agost* királyi herceg egyszersmind választott magyar nevelőt a bencés-rend tagjai közül és pedig *Weber* Jácint esztergomi gimnáziumi tanárt. Hü maradt ezzel a családi tradícióhoz, hiszen őt és öccsét is magyar bencés, *Malatin* atya nevelte kilenc éven át, valamint bencés, *Rómer* Flóris volt nevelője atyjuknak, *József* királyi hercegnek is.

— **Válság a Ganz-gyárban.** Budapestről jelentik: A Ganz-gyári részvénytársaság waggon-építő osztályában annyira megcsappant a munka, hogy már a legközelebbi napokban az osztály munkásainak negyedrészt el fogják bocsátani. Ujabb megrendelésekre sincs igen kilátás. Az üzemredukció válságot idézett elő a gyár igazgatóságában is és *Birly* Béla, a waggongyár építő-osztályának igazgatója már beadta lemondását. *Birly* Béla, mielőtt a Ganz-gyár igazgatója lett, főfelügyelője volt a vasuti és hajózási magyar királyi felügyelőségnek. A Ganz-gyár igazgatósága *Birly* lemondását elfogadta, de utódja iránt még nem tudott megállapodni. A börzén beavatott emberek azt beszél-lik, hogy az üzem megcsappanása érzékeny befolyással lesz az osztaléokra is.

— **Adóhivatali gyakornokok.** Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság *Schelegia* János díjtalan adóhivatali gyakornokot a m.-radnai, *Oberhalil* Dezső díjtalan adóhivatali gyakornokot a pankotai és *Holländer* Miksa díjtalan adóhivatali gyakornokot a buttyini kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségű segélydíjas gyakornokká nevezte ki.

— **Tolsztoj válasza a kiátkozásra.** Gróf *Tolsztoj* Leo, az oroszok nagy írója, mint ismer-

tes levelet irt a szent zsinathoz, melyben jelezte, hogy a kiátkozásra válaszul egy hosszabb emlékiratot fog szerkeszteni. A párisi „*Temps*” folyó hó elsején megjelent száma részleteket közöl a nagyérdékű memorandum-ból, a melyben Tolsztoj fejtegeti a zsinat igazságtalan és téves intézkedését, a melyet vele szemben követnek el s fejtegeti, hogy ő elismeri föltétlenül a kereszténységet s tévesen magyarázzák az ő tanait istentagadónak.

— **Uj törvényszéki albiró.** *Görmbey* István, volt nagyváradi törvényszéki jegyző, ma délután tette le az esküt albiróvá való kineveztetése alkalmából. Az esküvételnél az egész bírói kar jelen volt.

— **A makói kiállítás és a megye.** A makói ipar- és gazdasági kiállítás elnöksége anyagi támogatást kért Aradmegye közönségétől. A makóiak azonban a megyénél sem jártak jobban mint a városnál. A mai közgyűlés kimondta ugyanis, hogy miután az ilyen célokra szolgáló alap teljesen ki van merítve, legfeljebb ha erkölcsi támogatásban részesítheti a makóiak kiállítását. Ez is valami.

— **Halálozás.** *Balogh* Istvánné szül. *Balogh* Agnes ma életének 66-ik évében Aradon elhunyt.

— **„Kerti-klub.”** Ilyen cím alatt új klub alakult a fővárosban. Az alapszabályokat most terjesztették föl a belügyminiszterhez. A klub célja, hogy a tagjai részére bizalmas otthonot teremtsen, a mely különösen nyáron üdülő helyül is fog szolgálni. Támogatja a hazai közművelődését és szépművészetek ügyeit. Alkalmat nyújt a tagjainak a testedző gyakorlatokra, a melynek: a vivás, céllövés, billard, tennisz és torna. A klubból mindenféle szerencsejáték ki lesz zárva, valamint a politikai és felekezeti jellegű tevékenység. A klub szervezője és ügyvezető igazgatója *Wimmer* Antal székesfővárosi főpénztáros.

— **ismeretlen öngyilkos.** Kolozsvárról táviratozzák, hogy ott egy ismeretlen fiatalember agyonlőtte magát. Egy bérkocsiba ül és ott követte el az öngyilkosságot. Kalapja belsejében „G. J.” betűk voltak. A rendőrség kutat a szerencsétlen fiatal ember kiléte után.

— **Kétszeres öngyilkosság.** Nagyváradon a múlt éjjel egy elkeseredett ember előbb föbe lötte magát s hogy a golyó nem oltotta ki az életét, felakasztotta magát. Az öngyilkos *Bede-kovics* Mihály 57 éves szabólegény, ki afeletti elkeseredésében, hogy öregségére is csak szabólegény maradt, öngyilkosságot követett el. A szerencsétlen ember kétszer halántékon lötte magát. A golyó azonban nem ütött halálos sebet, és a halálra szánt ember egy levél megírása után újból megkísérelte az öngyilkosságot, a mi azután *sikerült is neki.* Mielőtt felakasztotta volna magát, ezt a levelet írta:

Bocsássanak meg, hogy úgy tettem. Isten velök. Kérem ne boncoljanak fel, mert attól félek. *Lövés után írom e sorokat, azt gondoltam, hogy halált hoz, de semmi bajom sem lett, még levelet is irtam utána Győrtelekre. Hogy mi fog következni, azt nem tudom.* — Meghalni vágyom, utálom az életet. Felakasztom magam. *Május elsején akartam a másvilágra menni.*

— **Nyilvánosan megkorbácsolva.** Radikális kurát használt az aszfaltbetyárok megfékezésére s egyben jó példát mutatott hasonló esetekben való eljárásra egyik kentucky városbeli polgármester. Egy ottani jó családból való fiatal ember inzultált egy magánosan sétáló nőt. Ez a közeli rendőrhöz ment s elfogatta az utcabetyárt. Természetesen egy pillanat alatt nagy közönség verődött össze a rendőr és a felek körül s az is természetes, hogy amerikai szokás szerint mindenki a nő pártjára állott. Sőt tekintve a kentucky nem épen fényes közbiztonsági állapotokat s a lakosság primitív jogérzékét, az is egész természetes, hogy az illető asz-

faltbetyárt minden kihallgatás nélkül meg akarták lynchelni. A válságos pillanatban érkezett azonban oda a város bölcspolgármestere, ki látván a helyzetet, salamoni bölcsességgel hozott ítéletet, a tömeget nagy izgatottságban tartott ügyben. Megkérdezte a becsületében mélyen sértett nőt, hogy minő elégtételt kíván a nyilvánosság előtt? Ez, a tömeg sajnálatára, a lynchelés helyett megelégedett 50 botütéssel. Így a polgármester mindjárt ki is mondta az ítéletet, melyet ott a helyszínen, a polgárok élvezetére, stante pede végre is hajtottak a deliquenssen. — Remélhetőleg jövőre óvakodni fognak — mondá bezáró beszéd gyanánt a derék polgármester — nevetlenül egyének a mi ladyeinket inzultálni. Azt hisszük, hogy ilyen körülmények után igen!

— **Az utolsó Long Tom.** Vége van a világ leghíresebb fegyverének, a legendás Long Tomnak. Elpusztult az ágyucsoda, melynek dörrenése hatalmasabb volt a menydörgésnél, lövéseinek villanása száz mértföldnyi területre elátszott az éjszakában s golyócsapása súlyosabb, pusztítóbb volt, mint a legádázabb villámcsapás. Az angoloknak réme volt, a buroknak büszkesége: olyan, mint Arpad magyarjainak a Lehel kürtje. Ha a bur meghallotta a Long Tom félelmes, mély szavát, felángolt a szive és kettős eiszántsággal harcolt a betörő angol ellen. Oriási csodaszerszám, melyért Krupp is megirigyelte a burokat; francia gyártmány, a legpompásabb és legnagyobb Creusot-ágyu. A burok biztak benne, ha közelükben tudták, és nem rettegték a halált. Hosszu élet-halálharcukban azonban elvesztették az egyik ilyen hatalmas szerszámjukat. Annál jobban védték tehát azt az egyet, amely nekik megmaradt. Megmentették minden csatából és inkább otthagyták öt más kis ágyut, csakhogy ezt az egy hatalmas talizmánjukat megtarthassák. Babonás rajongással ragaszkodtak hozzá és most, hogy végveszélybe került, maguk pusztították el, felrobbantván a fegyverbálványt. Most már vége lehet a háborúnak: az utolsó Long Tom is elveszett.

— **Volt hadnagy a menházban.** A szegedi menháznak érdekes lakója volt *Dosztály* János tartalékos hadnagy, volt temesmegyei tisztviselő, akivel méltán bántak a legkiméletesebb módon, mert önhibáján kívül jutott szegénységre. Agybántalmak kinozták és ezért ki kellett szakadnia a munkakörből és társadalomból, amelyben élt. Ma Szegedről visszakerült az elegáns foketeruhás toloncot szülővárosába, amely bizonyára nem engedi elveszni az önhibáján kívül szomorú sorsra jutott embert.

— **Az aradi egy- és kétfogatu bérkocsitulajdonosok szövetkezetének** alakuló közgyűlése f. hó 2-án tartott meg az ipartestület kistermében. Az ipartársulat közgyűlése elhatározta, hogy közös temetkezési vállalat létesítése, esetleg automobil járat bevezetése s más közös érdekű intézmények megvalósíthatása céljából szövetkezetet alakít, melynek az ipartársulat rendes és pártoló tagjai lehetnek üzletrésztulajdonosai. Egyidejűleg szervezőbizottságot is küldött ki az ipartársulat *Gavriletta* Miklós elnöke alatt, s miután ezen szervezőbizottság munkájával elkészült — s az eredetileg tervezett 100 drb 50 koronás részjegy a tagok által tuljegyeztetett, az alapszabályok elkészültek, az alakuló közgyűlés megtartott a tagok élénk részvétele mellett. Miután ugyanis az alapszabályok letárgyaltattak, megejtetett a vezetőségre a választás, mely következő eredménnyel végződött. *Igazgatók:* *Gavriletta* Miklós, *Jankovits* György és *Bogya* Ferenc. *Bírói bizottsági tagok:* *Makai* József, *Mikhardt* Alajos, *Bauer* József, *Jäger* János, *Békési* Gyula, *Konkoly* János, *Bogdán* György, *Jovanov* Száva, *Dusán* Miklós, *Burger* János, *Simandán* Tódor, *Alexa* Jéfta. *Felügyelő-bizottsági tagok:* *Kling* János, *Nagy* Mihály, *Weisz* Antal. *Pénztárnok:* *Garagoj* Sándor, helyettes-pénztárnok: *Dobos* József. Végül elnökség megbízott a cégjegyzés foganatosításával és az intézet működésbe helyezésének mielőbbi keresztülvitelével.

— **Háremszoros öngyilkos.** *Strahl* Károly 41 éves máv. vizsgálólakatos tegnap délután Temesvárott a lakásán immár harmadszor

követett el öngyilkossági kísérletet. A szerencsétlen, életerős ember fegyverének golyója tegnap nem tévesztett célt, a mennyeiben sikerül magát megölnie. *Strahl* feleségével és özvegy anyjával lakott együtt, a kikkel rendetlen életmódja miatt állandóan perpatvarban élt. A múlt évben egy ízben marólugot ivott, de megmentették. Másodszor felakasztotta magát; levágták, életben maradt. Ugy látszik azonban, mégsem mondott le tervéről s tegnap ismét öngyilkosságot követett el. Két lövést intézett maga ellen egy forgópisztolyból. Mindkét golyó feltétlenül halált hozt sebet okozott. A színhelyen csakhamar megjelent *Györbivó* Jenő rendőrkapitány, *Frank* János dr. kerületi orvos kíséretében, azonban már csak a beállott halált konstatálhatták.

— **Fodrászok a férfi hajviselet ellen.** A bécsi fodrászok a napokban gyűlést tartottak, a mely alkalommal *Schiesl* József elnök hosszabb beszédben fejtegette, hogy a férfiak mai hajviselete természetellenes és nem szép. Ajánlta, hogy a fodrászok igyekezzenek a férfiakat ez iránt felvilágosítani, s odahatni, hogy az eddiginél hosszabb haját viseljenek.

— **Honisch L. István** cs. és kir. főher. udvari fényképész, akadémiai tag. „Szabadság-tér 16. Domány-palota”. Legjutányosabban eszközöl felvételeket úgy a műteremben, mint házon kívül. Művészies kivitel biztosítottatik.

— **Csalódik, aki azt hiszi, ami olcsó, az nem lehet jó, mert akárhányszor fordul elő, hogy éppen a rossz gyártmányt fizetjük meg drágán.** Felfedezni azokat a forrásokat, ahol szolid készítményeket jutányos áron lehet kapni, nem mindenkinek sikerül; soknál hiányzik az idő, soknál a szakismeret. Eppen azért ajánljuk nemcsak a helybeli, de a vidéki közönségnek is *Porter* Vilmos koronás áruházat Aradon, az *Andrássy-téren*, a Központi szálloda épületében mint olyan vállalatot, ahol a közönség feltűnően jutányos árak mellett kitűnő gyártmányokat kap.

— **Becsületes tolvaj.** Párisban egy tolvaj ki Fenayron asszonynak múlt évben 80.000 frankját lopta el, azt a napokban visszaadta. A tolvaj a pénzt győntato papja után küldte vissza azért, hogy az feloldozza bűnei alól. A pap az esetet feljelentette az ügyészségnek de az illető nevét nem akarja megmondani s így a tolvaj megszabadul a büntetéstől.

— **x — Leopold Gyula,** az „Altalános Tudósító” szerkesztője törvényszékiileg bejegyzett hirdetési irodáját megnagyobbította és azt VII. Erzsébet körút 54. I. emelet helyezte át. Örvedetes, hogy ezen szolid és agilis irodát nemcsak a fővárosi és vidéki hanem a külföldi hirdetőik is szívesen keresik fel, mert ott a reklamirozást felülmúlhatlan pontossággal, kiváló figyelemmel, nem sablonosan eszközlik és úgy a kereslet, mint a kínálat érdekét lelkiismeretesen összpontosítják.

— **x — Tropon** természetes, vegyileg tiszta fehérnye, mely a legjobb husból és hüvelyesekből készül. 98% fehérnyét tartalmaz, tehát 5—8 szorta táplálóbb, mint a hus és tojás. A Tropon növeli az egészségesek testi erejét és munkaképességét, sieteti az üdülők megerősödését, megakadályozza a betegnek elgyöngülését. Kapható minden gyógyszerárban és droguériában.

Egy plébános botrányai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 3.

Limperger Flórián *nemetgencsi* plébános páratlannak mondható botrányt idézett elő április hó 28-án. Erről írja a *Vasvármegye*:

A nevezett plébános *Balogh* Endre kántortanítót, a kivel az utóbbi időben feszült viszonyban van, a sekrestyébe hívatta, hol őt miseruhába öltözve s kezében a szentséggel fogadta a két céhmester jelenlétében. *Balogh* megjelent a sekrestyében, hol a kántor és plébános között a következő párbeszéd fejlődött ki:

— Papi hatalmamnál fogva elrendelem, hogy délután a litánia alkalmával a segédtanító fog orgonálni és énekelni.

— Én vagyok a püspök által megerősített

kántor, s a segédtanító csak akkor énekelhet, ha engem megkér és én megengedem neki, de parancsra nem hajlok.

A plébános (a céhmesterekhez fordulva) ezt mondta:

— Hallották? Nekem az engedelmességet megtagadja!

— Nemcsak a két tanu, de az egész falu előtt megmondom, a mit mondtam.

Erre a plébános, kezében a szentséggel, az utcára nyíló sekrestyeajtót kinyitja a kántor előtt.

— Nekem nyit ajtót? (Berugja a kinyitott ajtót.) Előbb megy ki ön ebből a templomból, mint én! Ezek után *Balogh* a templomon át a kórusra ment.

Később összegyűlt az egész falu népe a templomba misét hallgatni. A mise és prédikáció után a plébános kihirdette a népnek, hogy délután iskolaszéki ülést tart, melynek tárgya:

A mester és tanító között a kántori teendők megosztása lesz. — A kántortanító közbeszólt: „Ahoz az iskolaszéknek nincs semmi köze.”

— Papi hatalmamnál fogva úgy rendelem, hogy a mai litánián nem a mester énekel és orgonál, hanem *Kulesár* Kálmán tanító.

— Majd ha engem megkér és én megengedem neki.

— Hallották? Még velem mer feleselni, holott a templomban a pap az Ur!

— Az oltárnál és szószéken a pap, de a kóruson a kántor rendelkezik.

Ezen épületes párbeszéd alatt a templomban egybegyűlt nép megbotránkozása tetőpontot ért. *Schönfeld* György gróf s a község előkelő lakosai felháborodva eltávoztak a templomból.

Most harangozni kellett volna, de miután a nép tömegesen tódult ki a templomból, a tolongás miatt harangozni nem lehetett. A plébános, kezében az oltári szentséggel, a körmenet élén, gorombán ráfordult a kántorra:

— Micsoda rendtelenség ez, hogy nem harangoznak?

— Tessék énekelni plébános ur, én majd harangozok. Látják felebarátaim: ez aztán az engesztelési körmenet, mikor maga a plébános ur azt botránynyal nyitja meg:

Az iskolaszék ülésén a plébános a következő kijelentést tette!

— Papi hatalmamnál fogva elrendelem, hogy ezentul a mester és a tanító felváltva végezzék a kántori teendőket.

Balogh kántortanító:

— Az iskolaszéknek ahhoz semmi köze és nem is a plébános urtól függ, mert a püspök által megerősített kántortanító én vagyok s a tanító ur csak akkor végezhet kántori teendőket, ha én megengedem.

— Igenis én rendelkezem.

Gyarmathy János iskolaszéki tag: „Kérem főtisztelendő ur, nekünk előbbre való a főtanító, mint a segéd.”

Az iskolaszéki tagok, átlátva a kántortanító igazságát, a plébános ellen felháborodva azonnal szétoszlottak. A nép hangulata *Limperger* plébános ellen rendkívül izgatott s a tettlegességel is a botrányok láncolata alatt csak a bíró és gondos előljáróság erélye tudta meggátolni.

A gencsi nép rendkívül el van keseredve *Limperger* ellen, a ki számos egyéb dolog között azt is megcselekedte, hogy a gencsi szentkutát, mihez a népet századéves tradíciók kötik, teljesen elhanyagolta s dacára annak, hogy évenként kétszer tartoznék a szent-kutnál misézni s ezen címen évenként 30 koronát a községi pénztárból pontosan felvesz, egyáltalában

— Nem hát, — mondta izgatott, felcsattanó sőt durva hangon Tóth ur. — Nem az otthon az első. hanem a hivatal. Érted?

Az asszony remegve nézett az emberére. Tóth ur ilyen hangon nem beszélt még vele soha, pedig sokszor nem volt pénze és az üres pénztára igen nagy ellensége a gyöngéd, finom modernak a házastársak között.

Teréz nem is szólani. Sáppadtan ült az asztalnál, ahonnan apja beléptekor nem volt képes föl sem állani.

Az anya kérdezte félve, töredevezve:

— Akkor hát hiába jártál? . . . Nem segített rajtunk a bácsi?

Tóth ur arca még pirosabbra gyuladt e szakra. Fejét még jobban fölemelte s hangja még jobban fölcsattant:

— Dehogyan is nem! Az kellene még, hogy ne segített volna. Nagyon csalódtunk Máté bácsiban, ha azt hittük, hogy olyan rossz, kőszívű ember. Rögtön fölnyitotta a bugyellárását és kiolvasott belőle öt darab százast. Itt van, vegyétek!

És győztesen bontotta ki a zsebéből az öt darab százast, melyek suhogtak a léghen, mint apró diadalzástólók . . . Ledobta az asztalra, aztán többet rá se akart nézni a bankjegyekre.

— Fogd Teréz, mondotta . . . fogd . . . És tedd vissza . . . azonnal . . .

De Teréz és anyja nem a pénzhez futottak. Az öreget ölelték karjaikba.

— Lelkem, apuskám, — támogatta szédülő apját a leány — mi baja? Ha szerencsével járt, ha megsegített a jó Isten, hát miért van így összetörve?

— Megviselt az utazás, — mormogta Tóth bácsi és csaknem összeroskadt a lánya karjai közt. — Fektessetek le, hadd pihenjem ki magam. Holnap már semmi bajom se lesz . . . Megtartjuk az esküvőt vigan, nagyon vigan.

És lázban hanyatlott párnái közé a szegény Tóth bácsi, a kit agyonrázott az a csunya vasuti kocsi, míg a messze Erdélyből idezakatolt vele. Talán elutazása óta sem aludt, mert amikor ágyba került, azonnal kába, ólomnehéz álmom nyomta el. Felesége és lánya az éjszakát

virasztva töltötték mellette. És ime, reggelre Tóth ur ereje visszatért. Odafordult leányához és megkérdezte tőle:

— Visszatetted a pénzt?

— Vissza, édes apám . . . susogta a lány és megcsókolta azt a kezét, mely őt megváltotta a hörtönből a szegyénytől, a boldogság a virágos, örömteli élet számára . . .

— Akkor minden rendben van — mondotta Tóth ur és hangja olyan volt, mint a hős színészé, akit valami szomorúság ért az életben, de azt akarja, hogy a hangja erős és tisztán csengő legyen a komédia-házban, a színpadon . . .

(Vége következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Május 3. —

Fehér Kereszt szálloda. Sedelmayer József utazó Budapest. — Weinrich Jenő utazó Bécs. — Diamant Herman utazó Bécs. — Elster József utazó Budapest. — Kresmáry László gyógyszerész Budapest. — Rambart Miksa utazó Honover. — Fink Todor kereskedő Temesvár. — Blasek Ferenc utazó Bécs. — Ekstein Arnold utazó Budapest. — Grünberger Mór utazó Budapest. — Wertheimer Dezső utazó Budapest. — Wiener Soma utazó Budapest. — Zins Ede utazó Budapest. — Bremenfeld Lipót utazó Bécs. — Haltruh Arnold utazó Bécs.

Központi Szálloda. Hollweck György gazdasz Nagy-Szent-Miklós. — Dr. Balassa Károly ügyvéd Budapest. — Dr. Stern Mór ügyvéd Pozsony. — Lipp József utazó Bécs. — Pandal Adam kereskedő Temesvár. — Stern Ignácz utazó Budapest. — Róza Gyula utazó Budapest. — Hunler Gyula utazó Budapest. — Rahwald Sándor utazó Budapest. — Kohn Samu utazó Bécs. — Kain Elek titkár Budapest.

Vass Szálloda. Roth Jenő utazó Budapest. — Wiedder E. Zsigmond utazó Budapest. — Kroca Lipót utazó Bécs. — Belec József utazó Bécs. — Gerő Mihály utazó Budapest. — Pollák Frigyes kereskedő Budapest. — Spiro G. utazó Berlin. — Litauer Max utazó Bécs. — Trezi Max utazó Bécs. — Kalmár Imre utazó Bécs. — Kovács Pál

utazó Budapest. — Reich Gyula utazó Budapest. — Kállai Gyula ny. főbíró Gyula. — Groszman Lipót kereskedő Jászapáti. — Roth Gyula kereskedő Budapest. — Vavra Vilmos utazó Budapest. — Schwarc József utazó Budapest. — Sipos Antal utazó Budapest.

Városi színház.

Szombaton, 1901. évi május hó 4-én:

A budapesti Uránia

tudományos színház

előadása.

Délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor, fél árákkal:

Amerika.

Három felvonásban. Irta: Ifj. Hegedüs Sándor.

Kezdete 3 és fél órakor.

Este 7 $\frac{1}{2}$ órakor, rendes árákkal:

Spanyolország.

Három szakaszban. Irta: Pekár Gyula.

Kezdete 7 és fél órakor.

NYILTTÉR.*

Péterffy Antal,

ügyvéd.

611

I R O D Á J A

f. é. május hó 1-től

Széchenyi-utca 7. szám alatt,

Faragó-féle házban, található fel.

Az elegáns ruha

ma már minden uri ember nélkülözhetetlen szükséglete. Az angol és franczia férfidivat egyre hódít s aki előkelően akar öltözködni, annak nem szükséges ma már fővárosi szalonokat igénybe venni. A szép és elegáns modern szabászat leghivatottabb képviselője Aradon a **Sugár József** uri ruha készitési műterme, hol nagy gondal és a modern szabászat kellékeivel elegáns, finom, szép ruhát szerezhethet be mindenki. Ajánljuk a n. é. közönség b. figyelmébe ezt a szolid céget: **Sugár József** műtermét, mely a legfinomabb minőségű angol és franczia szöveteket tartja raktáron.

A nyári idényre most érkeztek meg a szövetek, melyeknek megtekintése feltétlenül ajánlható. — A **Sugár József** uri ruha készitési műterme az Atzél Péter-utczában, a **színház-épületben** van.

Most jelent meg
a francia eredeti kiadással egyidejűleg!

ÖT ÉV ÉLETEMBŐL.
Irta
Dreyfus Alfréd.

A 318 lapra terjedő vastag kötetben **Dreyfus Alfréd** saját maga írta meg öt évig tartó szenvedéseit. Ez emlékiratban megvan **Dreyfus Alfréd** elítélésének, lefokozásának, hazatérésének története, ördög-szigeti rabságának **Naplója**, feleségével folytatott levelezése, stb. **nyolc eredeti rajzzal és kézírással.**

Ára 3 korona 50 fillér.
Kapható az 610
Orsz. Közp. Községi Nyomda R.-T.-nál
Budapest. VI., Váci-körút 61. sz.
és minden könyvkereskedésben.

Régi,
jó karban lévő
ablakok
és egyéb használt
épületanyagok,
Választó-utca 13. sz. alatti
telepünkön 631
olcsón eladó.
Fodor és Reisinger,
mérnökök.

9475—1901. sz.
Hirdetmény.
Közhirre tesszük, hogy az erdőmunkásokról szóló 1900. évi XXVIII. t.-cz. folyó évi május hó 1-én lép életbe s hogy a földművelésügyi miniszteriumnak 3661—1901. elnöki szám alatt kelt rendelete értelmében ezen törvény végrehajtása körül az 1898. II. t.-cz. végrehajtása iránt kiadott 2000—98. számú miniszteri rendelet szabályai alkalmazandók.
Arad, 1901. évi április hó 25-én.
A városi tanács.

5206—1901. kh. sz.
Hirdetmény.
A városi legelőkre beiratott lovak és szarvasmarhák legelőre bocsátása f. évi május hó 7 és 8-ikára rendeltetvén el, a kihajtandó állatok állatorvosi megvizsgálására és bélyegzésére batáridőül f. évi május hó 7-ikét és 8-ikát tűzöm ki és pedig:
Belváros, Sarkad, Erzsébet, Póltura és Ségá külvárosok és utjalep városrész állatállománya május 7-ikén reggel 7 órától 12 óráig a nagyvásártéren, Gáj külváros és tanyák állatállománya május hó 8-ikán a gáj-külvárosi kapitányi hivatalnál mindenkor reggeli 7 órától 12 óráig fog vizsgáltatni.
A legelőre nem menő állatok megvizsgálva nem lesznek, tehát azok kihajtása szükségtelen.
Arad, 1901. április hó 27-én.
Sarlót,
kapitány.

174—1901. g. sz.
Árlejtési hirdetmény.
Arad sz. kir. város gazdasági széke a város közönsége részére 1901—1902. tételre szükséges 1200 köbméter cserfa és 1200 köbméter bükkfa szállítása iránt folyó év május hó 6-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.
Kikiáltási ár: köbméterenként 5 kor. 50 fillér.
Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban.
Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.
Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.
Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.
Arad sz. kir. város gazdasági székének 1901. évi április hó 29-én tartott üléséből.
Kiadta:
Vannay, s. k.
aljegyző.

RENDKIVÜLI
eddig még sehol sem
tapasztalt szerencse
Bihari Ede
főelárusítónál.
A most befejezett sorsjátékban szerencsés főáradám utján ismét a 18445 ⁸/₈ számra a
200,000 koronás
főnyeremény fizettetett ki.
A sorsjáték rövid fennállása óta **10,000, 5000 és 2000** kor. nyereményeken kívül a következő főnyereményeket fizettem ki:
600,000 kor. 69686 ⁸/₈ számra
600,000 kor. 28718 ⁴/₄ számra
200,000 kor. 18445 ⁸/₈ számra
80,000 kor. 69691 ⁸/₈ számra
60,000 kor. 23772 ⁴/₄ számra
A f. évi **május 22 és 23-iki** I. osztály huzásához
¹/₁ sorsjegy **12.—** korona. || ¹/₂ sorsjegy **6.—** korona.
¹/₄ sorsjegy **3.—** korona. || ¹/₈ sorsjegy **1.50** korona.
Eredeti sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldök. Minden megrendeléshez a hivatalos tervet díjtalanul csatolom. A hivatalos jegyzéket huzás után azonnal küldöm.
Bihari Ede
főelárusító
Budapest, IV., Városház-utca 14.

Barnum és Bailey
világhírű látványossága! május hó 6-ikán Aradon.
E kedvező alkalommal felhívjuk becses figyelmét a **legnagyobb, legolcsóbb és legizlésebb**
férfi-, női- és gyermekcipő raktárra
Buchsbaum és Társa
Aradon,
a színház főbejáratával szemben: Atzél Péter-utca 3. szám.
Városi és megyei telefon 442.
Ugyanott nagy választék
gyermek és férfi kalapokban,
gyapju, szalma és gyökérből.
Férfi fehérműk
kiváló jó és tartós minőségben.
Esőernyők és minden e szakmába vágó cikkek
mindig nagy készletben vannak raktárunkon.
Kiváló tisztelettel
Buchsbaum és Társa.
I pár finom prágai női glacé keztyű csak 90 kr. minden színben.

50 koronán felüli bevásárlásnál 5% engedmény.
Vidéki megrendelések pontosan teljesítenek.

Arad.

Csak egy nap.

Hétfőn, május 6.

BARNUM & BAILEY. A VILÁG LEGNAGYOBB LÁTVÁNYOSSÁGA.

Óriási amerikai mulatóhely,
50 év óta Amerika büszkesége,
jelenleg a Continensen körutazást tesz.

67 óriási, saját külön e célra épített vasuti kocsijával, mely 4 teljes vonatot képez. A teljes „Ensemble“ 12 hatalmas sátorpavillonban lesz kiállítva, melyeknek legnagyobbika körülbelül 12.000 kényelmes ülőhelyet foglal magában.

Naponta 2 előadás, délután 2 és este 1/2 8 órakor. A megnyitás 1 1/2 órával az előadás előtt történik, hogy a nagy közönségnek alkalma legyen az élő csodaembereket, a három elefánt csordát és a kettős állatseregletet megtekinteni.

70 gyönyörű lónak egy „Manége“-ben való elővezetése. 400 kitüntetett lónak kiállítása. 3 csorda legkitünőbb idomított elefántnak, 3 porondon egyidőben való elővezetése. 20 nemzetközi némajátékos bohóc.

Egy igazi világkiállítás modern látnivalókkal. Czirkusz. Hippódrom. Allatsereglet. Idomított állatok kiállítása.

Számtalan, összehasonlíthatatlan és utánozhatatlan, vakmerő, félelmet nem ismerő mutatvány. A fellépő művészeknek mindegyike mester a maga szakmájában. Minden művész egy csillag. Az arénában bemutatott mutatványok mindegyike egy-egy meglepetést képez. Minden valóban egészen új, tökéletes és eddig még sohasem lett bemutatva.

Emberi elme által elgondolható leghatalmasabb és legnagyobb látványosság. 3 nagy lovas mutatvány bemutatására szolgáló „Manége“-ban, 2 hatalmas szinpaddal és egy majdnem mérhetetlen hosszúságu futópályával, 3 óriási terjedelmű légtornászati térséggel.

Egy egész állatsereglet, idomított vadállatokkal.

Mindenféle fajtájú versenyfuttatás, erőművészeti mutatványok, légművészet, a földön és levegőben való tornaművészet bemutatása és új meglepetések.

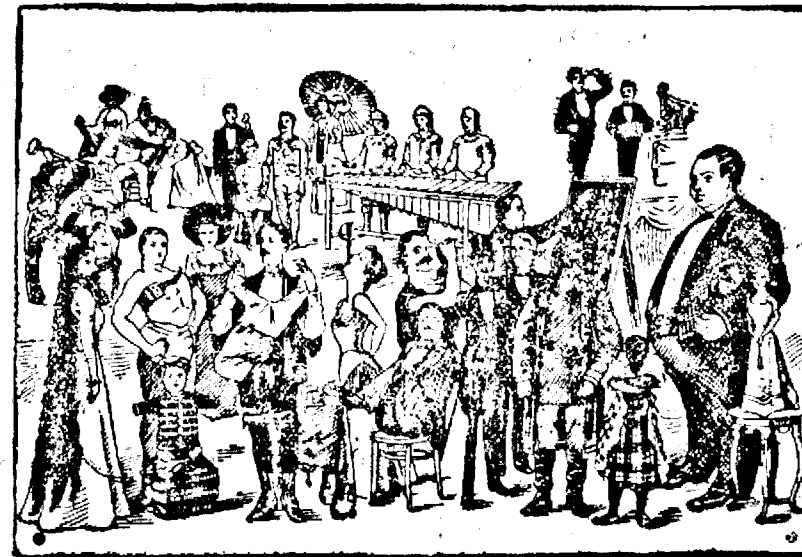
A bajnokok erejének megfeszítő igyekezete az ügyesség által elért recordok megdöntésére.

1000 férfi, asszony s ló.

Törpék, tetováltak, kard nyelők, egy hölgy hosszú hajjal s teljes körszakállal, egy kutyafejű gyermek, kéz nélküli emberek, jonglőrök, 1000 eredeti különös dolog és csodálatra méltó előadások. Egy majdnem vég nélküli sorozata a legujabb produkcióknak, merész, félelmet megvető mutatványok, melyek eddig sehol sem voltak láthatók s melyek most legelőször lesznek a közönségnek bemutatva.

Helyárak az ülések fekvése szerint:

Belépés ülő-helyel 1 kor. 20 fill. és 2 kor. 50 fill., zártszék 4 kor., fentartott-hely 5 kor., páholy-szék 6 korona.

A helyek mind számozva vannak az 1 kor. 20 fill. és 2 kor. 50 fill. helyek kivételével. A jegyek megnyitáskor a bejáronál kaphatók. 10 éven aluli gyermekek az összes helyeken kivéve az 1 kor. 20 fill. helyet a felét fizetik, elővétel csakis az 5 és 6 kor. helyre, az előadás napján.

Jegyek válthatók: ifj. Klein Mór könyvkereskedésében (Fehér Kereszt-szálloda épületében.)

Egy belépő-jegy az összes hirdetett látnivalóhoz és egy ülő-helyre érvényes.

265

Az előadások Temesváron május 4. és 5-én, Békés-Csabán május 7-én tartatnak meg.

Figyelmeztetés! Óvakodjunk hamis hirdetésektől! Barnum és Bailey hivatalos vezetője vagy csodák könyve és az előadások műsorának első fedéllapján Barnum és Bailey urak arcképei láthatók. Mindkettő a hivatalos lütképes levelezőlapokkal együtt a sátrak belsejében kapható. Minden más ily hirdetés nem hivatalos és így nem pontos. Csakis valódi hirdetményeket vegyünk.